EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 3.5.2023
COM(2023) 234 final

2023/0135 (COD)

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o boju proti korupciji, nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2003/568/PNZ in Konvencije o boju proti korupciji uradnikov Evropskih skupnosti ali uradnikov držav članic Evropske unije ter spremembi Direktive (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi za predlog in njegovi cilji

Korupcija močno škoduje družbi, našim demokracijam, gospodarstvu in posameznikom. Spodkopava institucije, od katerih smo odvisni, s tem pa zmanjšuje njihovo verodostojnost ter zmožnost uresničevanja javnih politik in zagotavljanja kakovostnih javnih storitev. Deluje kot dejavnik, ki omogoča organizirani kriminal in sovražno tuje vmešavanje. Uspešno preprečevanje korupcije in boj proti njej sta bistvenega pomena za zaščito vrednot EU in učinkovitosti politik EU ter za ohranjanje pravne države in zaupanja v tiste, ki vladajo, in javne institucije.

Korupcija ovira trajnostno gospodarsko rast, saj sredstva preusmerja stran od produktivnih rezultatov, zmanjšuje učinkovitost javne porabe in poglablja socialne neenakosti. Ovira učinkovito in nemoteno delovanje enotnega trga, ustvarja negotovosti pri poslovanju ter zavira naložbe. Korupcijo je že po naravi težko kvantificirati, čeprav celo previdne ocene kažejo, da gospodarstvo EU stane vsaj 120 milijard EUR na leto[1]. Negativne učinke korupcije občutijo po vsem svetu, izražajo pa se v spodkopavanju prizadevanj za dobro upravljanje in blaginjo ter doseganje ciljev Združenih narodov za trajnostni razvoj.

Podatki raziskave Eurobarometer iz leta 2022 kažejo, da 68 % prebivalstva EU in 62 % podjetij s sedežem v EU meni, da je korupcija v njihovi državi zelo razširjena[2]. V govoru o stanju v Uniji iz leta 2022 je boj proti korupciji uvrščen med prednostne naloge Evropske komisije, pri čemer je poudarjeno, da je potreben tako na ravni EU kot na nacionalni ravni. Evropski parlament je prav tako večkrat pozval k okrepitvi ukrepov EU za boj proti korupciji[3]. Svet je izrazil podobne pozive, zlasti v okviru sodelovanja v boju proti organiziranemu kriminalu in hudim oblikam mednarodnega kriminala[4].

Obstoječi pravni okvir EU za boj proti korupciji je treba posodobiti, da bo upošteval razvoj groženj korupcije in pravne obveznosti Unije in držav članic po mednarodnem pravu ter razvoj nacionalnih kazenskopravnih okvirov. Okvirni sklep Sveta 2003/568/PNZ[5] določa zahteve glede inkriminacije korupcije v zasebnem sektorju. Konvencija o boju proti korupciji uradnikov EU ali uradnikov držav članic EU iz leta 1997[6] obravnava nekatera dejanja

---

[1] Ta ocena temelji na delu specializiranih institucij in organov, kot so Mednarodna gospodarska zbornica, organizacija Transparency International, globalni dogovor ZN in Svetovni gospodarski forum, ter na podatkih publikacije *Clean Business is Good Business* in po teh ocenah naj bi izguba gospodarskega bogastva zaradi korupcije znašala 5 % svetovnega BDP. Druga ocena kaže, da so stroški korupcije v EU znašali med 179 milijard EUR in 990 milijard EUR na leto (študija o stroških neukrepanja na ravni EU na področju korupcije z naslovom *The Cost of Non-Europe in the Area of Corruption*, ki jo je leta 2016 izvedla organizacija RAND Europe).

[2] Glej: https://home-affairs.ec.europa.eu/news/citizens-and-businesses-have-spoken-corruption-remains-serious-problem-eu-countries-2022-07-13_sl.

[3] Na primer Resolucija z dne 25. oktobra 2016, Boj proti korupciji in nadaljnji koraki na podlagi resolucije odbora CRIM (2015/2110(INI)) in Priporočilo Evropskega parlamenta z dne 17. februarja 2022 Svetu in podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko o korupciji in človekovih pravicah (2021/2066(INI)).

[4] Sklepi Sveta z dne 9. marca 2023 o določitvi prednostnih nalog EU v boju proti hudim kaznivim dejanjem in organiziranemu kriminalu za EMPACT v obdobju 2022–2025.

[5] Okvirni sklep Sveta 2003/568/PNZ z dne 22. julija 2003 o boju proti korupciji v zasebnem sektorju (UL L 192, 31.7.2003, str. 54).

[6] Konvencija, pripravljena na podlagi člena K.3(2)(c) Pogodbe o Evropski uniji, o boju proti korupciji uradnikov Evropskih skupnosti ali uradnikov držav članic Evropske unije (UL C 195, 25.6.1997, str. 2).

korupcije, ki vključujejo te uradnike na splošno. Vendar ta instrumenta nista dovolj celovita, pravila, ki obstajajo v državah članicah, pa je treba nadalje razviti, da se zagotovi skladnejši in učinkovitejši odziv v Uniji. Pojavile so se tudi vrzeli pri izvrševanju na nacionalni ravni in ovire pri sodelovanju med pristojnimi organi v različnih državah članicah. Organi v državah članicah se soočajo z izzivi, povezanimi med drugim s predolgim trajanjem pregona, kratkimi zastaralnimi roki, pravili o imuniteti in privilegijih, omejeno razpoložljivostjo virov, usposabljanjem in preiskovalnimi pooblastili.

EU je pogodbenica Konvencije Združenih narodov proti korupciji (UNCAC)[7], ki je najcelovitejši mednarodni pravni instrument na tem področju, v njem pa so združeni različni ukrepi za preprečevanje korupcije in boj proti njej. S tem zakonodajnim predlogom se bo posodobil zakonodajni okvir EU, med drugim z vključitvijo mednarodnih standardov, ki so za EU zavezujoči, kot so standardi iz Konvencije ZN proti korupciji. Cilj je zagotoviti, da bodo vse oblike korupcije v vseh državah članicah opredeljene kot kaznivo dejanje, da bodo lahko tudi pravne osebe odgovorne za taka kazniva dejanja ter da se za kazniva dejanja naložijo učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni. Poleg tega predlog vključuje ustrezne ukrepe za preprečevanje korupcije v skladu z mednarodnimi standardi in olajšanje čezmejnega sodelovanja, kot zahteva Konvencija ZN proti korupciji.

Da bi izkoreninili korupcijo, potrebujemo tako preventivne kot represivne mehanizme. Države članice se spodbuja, da v okviru boja proti korupciji sprejmejo različne preventivne in zakonodajne ukrepe ter ukrepe sodelovanja. Neuspešno zagotavljanje integritete, nerazkrita nasprotja interesov ali resne kršitve etičnih pravil lahko, če se ne obravnavajo, vodijo v korupcijske dejavnosti. Preprečevanje korupcije zmanjšuje potrebo po kazenski represiji in ima širše koristi pri spodbujanju zaupanja javnosti in vodenju ravnanja javnih uslužbencev.

- **Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike**

Predlog direktive dopolnjuje strategijo EU za varnostno unijo (2020–2025)[8]. Komisija je aprila 2021 sprejela tudi strategijo EU za boj proti organiziranemu kriminalu za obdobje 2021–2025[9], ki določa posebne ukrepe za boj proti korupciji kot dejavniku, ki omogoča organizirani kriminal. Nato je v okviru zunanje študije, ki je bila dokončana konec leta 2022[10], ocenila trenutno stanje zakonodajne in operativne razsežnosti pri preprečevanju korupcije in boju proti njej.

Strategija EU za boj proti trgovini z ljudmi (2021–2025)[11], sprejeta aprila 2021, je tesno povezana s strategijo EU za boj proti organiziranemu kriminalu. V njej je poudarjeno, da organizirane kriminalne združbe, ki se ukvarjajo s trgovino z ljudmi, pri svojih dejavnostih čedalje bolj izkoriščajo zakonita podjetja in so vpletene v druga huda kazniva dejanja, kot je korupcija, ki podpirajo njihove osnovne dejavnosti. Korupcija lahko dodatno ovira odkrivanje trgovine z ljudmi, na primer če so v korupcijo vpleteni organi, pristojni za identifikacijo žrtev.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Orodja za krepitev pravne države

[7] Združeni narodi, Konvencija Združenih narodov proti korupciji, Zbirka pogodb ZN, zvezek 2349, oktober 2003, str. 41, https://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/.

[8] Sporočilo z dne 24. julija 2020 o strategiji EU za varnostno unijo (COM(2020) 605 final).

[9] Sporočilo z dne 14. aprila 2021 o strategiji EU za boj proti organiziranemu kriminalu za obdobje 2021–2025 (COM(2021) 170 final).

[10] Evropska komisija, Gaglio, I., Guzzon, J., Bartz, K. in drugi, *Strengthening the fight against corruption: Assessing the EU legislative and policy framework. Final report for acceptance*, Urad za publikacije, 2023.

[11] Sporočilo z dne 14. aprila 2021 o strategiji EU za boj proti trgovini z ljudmi (2021–2025) (COM(2021) 171 final).

Komisija od leta 2020 spremlja razvoj na področju boja proti korupciji na nacionalni ravni v okviru letnega cikla poročil o stanju pravne države, saj je to področje eden od osrednjih stebrov poročil. Od leta 2022 poročila vključujejo tudi priporočila za vsako državo, njihov namen pa je podpreti države članice v prizadevanjih za nadaljevanje tekočih ali načrtovanih reform, spodbujati pozitiven razvoj in pomagati opredeliti, kje so morda potrebni izboljšave ali nadaljnji ukrepi na podlagi nedavnih sprememb ali reform. Protikorupcijski ukrepi so tudi del sodelovanja z državami članicami v okviru evropskega semestra ter načrtov za okrevanje in odpornost. V okviru evropskega semestra se ocenjujejo izzivi v boju proti korupciji na različnih področjih, kot so javna naročila, integriteta v javni upravi, poslovno okolje in zdravstvo. Priporočila za posamezne države v okviru semestra so privedla do konkretnih reform in naložb v več državah članicah, da bi se izboljšale njihove zmogljivosti za boj proti korupciji. Te so izražene s konkretnimi mejniki v nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost.

Komisija lahko v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2020/2092 o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije Svetu EU predlaga, naj za države članice EU uvede proračunske ukrepe, kadar lahko kršitve načel pravne države, vključno s korupcijo, dovolj neposredno vplivajo na dobro finančno poslovodenje proračuna Unije ali zaščito finančnih interesov Unije ali pomenijo dovolj neposredno resno tveganje tovrstnega vpliva.

Korupcija je tudi orodje za tuje vmešavanje v demokratične procese, ki je osrednji obravnavani cilj v svežnju za obrambo demokracije, ki je prav tako vključen v delovni program Komisije za leto 2023.

Odvzem in povrnitev sredstev

Z Direktivo 2014/42/EU[12] so bila določena pravila o začasnem zavarovanju in odvzemu predmetov, ki so bili uporabljeni za kazniva dejanja, in premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, da bi se storilcem kaznivih dejanj učinkovito odvzelo nezakonito pridobljeno premoženje. V svoje področje uporabe je vključila kazniva dejanja, zajeta s Konvencijo o boju proti korupciji uradnikov[13] in Okvirnim sklepom Sveta 2003/568/PNZ o boju proti korupciji v zasebnem sektorju[14]. Komisija je maja 2022 predstavila predlog nove direktive o povrnitvi in odvzemu sredstev[15], ki temelji na prejšnji zakonodaji[16]. Predlog določa nov in okrepljen okvir za odvzem premoženjske koristi, da bi se zagotovilo, da se kriminal ne splača. Organom bi zagotovil boljša orodja, s katerimi bi organiziranim

[12] Direktiva 2014/42/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o začasnem zavarovanju in odvzemu predmetov, ki so bili uporabljeni za kazniva dejanja, in premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, v Evropski uniji (UL L 127, 29.4.2014, str. 39).

[13] Konvencija, pripravljena na podlagi člena K.3(2)(c) Pogodbe o Evropski uniji, o boju proti korupciji uradnikov Evropskih skupnosti ali uradnikov držav članic Evropske unije (UL C 195, 25.6.1997).

[14] Okvirni sklep Sveta 2003/568/PNZ z dne 22. julija 2003 o boju proti korupciji v zasebnem sektorju (UL L 192, 31.7.2003).

[15] Bruselj, 25. maj 2022 (COM(2022) 245 final).

[16] Direktiva 2014/42/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o začasnem zavarovanju in odvzemu predmetov, ki so bili uporabljeni za kazniva dejanja, in premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, v Evropski uniji (UL L 127, 29.4.2014, str. 39), Sklep Sveta 2007/845/PNZ z dne 6. decembra 2007 o sodelovanju med uradi za odvzem premoženjske koristi držav članic na področju sledenja in identifikacije premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, ali drugega premoženja, povezanega s kaznivimi dejanji (UL L 332, 18.12.2007, str. 103), Okvirni sklep Sveta 2005/212/PNZ z dne 24. februarja 2005 o zaplembi premoženjske koristi, pripomočkov in premoženja, ki so povezani s kaznivimi dejanji (UL L 68, 15.3.2005, str. 49), ter Uredba (EU) 2018/1805 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o vzajemnem priznavanju sklepov o začasnem zavarovanju in sklepov o odvzemu (UL L 303, 28.11.2018, str. 1).

kriminalnim združbam odvzeli finančna sredstva za izvajanje nadaljnjih kriminalnih dejavnosti, vključno s korupcijo.

Preprečevanje pranja denarja

Korupcija in pranje denarja sta neločljivo povezana. Podobno kot pri drugih kaznivih dejanjih, ki ustvarjajo premoženjsko korist, so kazniva dejanja korupcije storjena z namenom pridobitve zasebne koristi. Boj proti pranju denarja je temelj širšega programa za boj proti hudim kaznivim dejanjem, vključno s korupcijo, njegov namen pa je storilce kaznivih dejanj prikrajšati za nezakonito pridobljene koristi in preganjati tiste, ki pomagajo pri pranju teh koristi.

Direktiva (EU) 2018/1673 o boju proti pranju denarja z uporabo kazenskega prava[17] vsebuje temeljna pravila o inkriminaciji pranja denarja in določa, da je treba korupcijo obravnavati kot predhodno kaznivo dejanje za pranje denarja. Komisija je julija 2021 sprejela zakonodajne predloge za okrepitev pravil Unije za boj proti pranju denarja in financiranju terorizma (AML/CFT)[18], zlasti s krepitvijo zmogljivosti finančnoobveščevalnih enot za odkrivanje, analiziranje in razširjanje finančnih obveščevalnih podatkov, povezanih s pranjem premoženjskih koristi, pridobljenih s kaznivimi dejanji. To je ključni pogoj za učinkovito preiskovanje in pregon kaznivih dejanj korupcije.

Nedovoljena trgovina s kulturnimi dobrinami je donosna dejavnost za organizirani kriminal. Razen nedovoljene trgovine lahko storilci kaznivih dejanj zlorabljajo celo zakonito pridobljene kulturne dobrine za pranje denarja in izogibanje sankcijam. Komisija je 13. decembra 2022 sprejela akcijski načrt EU za boj proti nedovoljeni trgovini s kulturnimi dobrinami[19], ki določa celovit okvir za EU in države članice, namenjen spodbujanju preprečevanja in odkrivanja nedovoljene trgovine s kulturnimi dobrinami in z njo povezanih kaznivih dejanj, vključno s korupcijo, ter odzivanja kazenskega pravosodja na ta kazniva dejanja.

Zaščita prijaviteljev

Direktiva (EU) 2019/1937 o zaščiti oseb, ki prijavijo kršitve prava Unije (direktiva o zaščiti prijaviteljev)[20], je bila sprejeta leta 2019, da bi se zagotovila zanesljiva zaščita prijaviteljev ter tako okrepilo izvrševanje prava EU na ključnih področjih politike. Direktiva se uporablja tudi za prijavo goljufij, korupcije in vseh drugih nezakonitih dejavnosti, ki škodijo finančnim interesom Unije, ter za zaščito oseb, ki take kršitve prijavijo[21]. Ta direktiva bi se morala uporabljati za prijavo kaznivih dejanj iz tega predloga ter za zaščito oseb, ki taka kazniva dejanja prijavijo. Pristojni nacionalni organi bi morali poleg tega zagotoviti, da osebe, ki

[17] Direktiva (EU) 2018/1673 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o boju proti pranju denarja z uporabo kazenskega prava (UL L 284, 12.11.2018).

[18] Zakonodajni sveženj o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, https://finance.ec.europa.eu/publications/anti-money-laundering-and-countering-financing-terrorism-legislative-package_sl.

[19] Sporočilo z dne 13. decembra 2022 o akcijskem načrtu EU za boj proti nedovoljeni trgovini s kulturnimi dobrinami (COM(2022) 800 final).

[20] Direktiva (EU) 2019/1937 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2019 o zaščiti oseb, ki prijavijo kršitve prava Unije (UL L 305, 26.11.2019).

[21] Člen 10(3)(a) Uredbe (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11 septembra 2013 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe Sveta (Euratom) št. 1074/1999 (UL L 437, 28.12.2020, str. 49).

predložijo dokaze ali drugače sodelujejo pri kazenskih preiskavah, prejmejo potrebno zaščito, podporo in pomoč v okviru kazenskih postopkov.

Sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje

Sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje (sheme zlatih vizumov in zlatih potnih listov) lahko prispevajo k prikrivanju ali olajšanju finančnega in gospodarskega kriminala, vključno s korupcijo[22]. Pomisleki obstajajo tudi glede pomanjkanja preglednosti teh shem in nadzora nad njimi, tudi v zvezi z vlogo posrednikov v teh shemah. Namen predloga Komisije za novo uredbo o preprečevanju pranja denarja[23] je vzpostaviti nadzor nad dejavnostmi posrednikov v shemah prebivanja za vlagatelje. Komisija meni, da se s shemami državljanstva za vlagatelje, v okviru katerih se državljanstvo države članice in s tem državljanstvo Unije sistematično podeljuje v zameno za vnaprej določena plačila ali naložbe in brez dejanske povezave z državo članico podeljevalko, krši pravo EU. Posledično meni, da jih države članice ne bi smele uporabljati[24]. Komisija je na podlagi svojih pooblastil, ki jih ima kot varuhinja Pogodb, proti državam članicam, ki take sheme ohranjajo, sprejela neposredne ukrepe za njihovo prenehanje.

Komisija je v priporočilu z dne 28. marca 2022 države članice pozvala, naj sprejmejo vse potrebne ukrepe in zaščitne ukrepe za obravnavanje različnih tveganj, povezanih s shemami prebivanja za vlagatelje, vključno s tveganji, povezanimi s korupcijo[25].

Zaščita finančnih interesov Unije

Cilj Direktive (EU) 2017/1371[26] je vzpostaviti harmoniziran sistem z minimalnimi skupnimi pravili za boj proti goljufijam in drugim kaznivim dejanjem, ki škodijo finančnim interesom Unije. Direktiva določa skupne opredelitve več kaznivih dejanj, ki škodijo finančnim interesom Unije in vključujejo goljufijo, pranje denarja, aktivno in pasivno korupcijo ter poneverbo.

Člen 325 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) določa skupno odgovornost Unije in držav članic za boj proti goljufijam in vsem drugim nezakonitim dejanjem, ki škodijo finančnim interesom Unije, z učinkovitimi in odvračilnimi ukrepi. Določa tudi obveznost zagotavljanja enake ravni zaščite finančnih interesov Unije in nacionalnih finančnih interesov.

Za zagotovitev, da države članice za boj proti korupciji, ki škodi finančnim interesom Unije, sprejemajo enakovredne ukrepe kot za boj proti korupciji, ki škodi njihovim lastnim finančnim interesom, je treba Direktivo (EU) 2017/1371, kar zadeva sankcije, obteževalne in olajševalne okoliščine ter zastaralne roke, uskladiti s standardi iz te direktive.

[22] Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje v Evropski uniji (COM(2019) 12 final z dne 23. januarja 2019). Komisija je 21. marca 2023 proti eni državi članici začela postopek pred Sodiščem, ker je ta država članica s svojo shemo državljanstva za vlagatelje kršila pravo EU.

[23] Predlog uredbe o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma (COM(2021) 420 final).

[24] Komisija je 21. marca 2023 proti eni državi članici začela postopek pred Sodiščem, ker je ta država članica s svojo shemo državljanstva za vlagatelje kršila pravo EU.

[25] Priporočilo Komisije z dne 28. marca 2022 o takojšnjih ukrepih zaradi ruske invazije na Ukrajino v zvezi s shemami državljanstva in prebivanja za vlagatelje (C(2022) 2028 final).

[26] Direktiva (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava (UL L 198, 28.7.2017).

Komisija bo v okviru ocene Direktive (EU) 2017/1371, izvedene v skladu s členom 18 navedene direktive, ocenila, v kakšnem obsegu je treba tudi kazniva dejanja iz navedene direktive posodobiti glede na sedanjo direktivo.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

• Pravna podlaga

Pravna podlaga tega predloga so člen 83(1), člen 83(2) in člen 82(1)(d) PDEU.

V členu 83(1) PDEU je korupcija navedena kot eno od kaznivih dejanj s posebno čezmejno razsežnostjo. Ta člen Evropskemu parlamentu in Svetu omogoča, da z direktivami, sprejetimi po rednem zakonodajnem postopku, določita potrebna minimalna pravila glede opredelitve korupcije.

Zaradi različnih oblik korupcije, ki vključujejo različne udeležence, ne obstaja enotna opredelitev tega pojma. Korupcija je endemičen pojav, ki ima različne oblike na vseh družbenih področjih, na primer podkupovanje, poneverbo, trgovanje z vplivom, trgovanje z informacijami, zlorabo uradnega položaja in nezakonito obogatitev[27].

Med pogajanji o Konvenciji Združenih narodov proti korupciji so države pogodbenice skrbno proučile, ali bi bilo treba razviti pravno opredelitev korupcije. Prišle so do zaključka, da bi pri vsakem poskusu celovite opredelitve nekatere oblike korupcije nujno ostale neobravnavane. Nato je mednarodna skupnost dosegla soglasje o nekaterih pojavnih oblikah korupcije, pri čemer je vsaki državi pustila možnost, da preseže minimalne standarde, določene v Konvenciji ZN proti korupciji[28].

Člen 83(2) PDEU je pravna podlaga za sprejetje Direktive (EU) 2017/1371, ki se spremeni s predlagano direktivo. V njem je določena pristojnost EU za določitev minimalnih pravil glede opredelitve kaznivih dejanj in sankcij na področjih politike EU, za katera veljajo usklajevalni ukrepi, če je to nujno zaradi zagotovitve učinkovitega izvajanja politik na teh področjih.

Člen 82(1)(d) določa pravno podlago za ukrepe za lažje sodelovanje med pravosodnimi ali drugimi enakovrednimi organi držav članic pri kazenskih postopkih in izvrševanju odločb, kot je sprejetje skupnih pravil o pristojnosti v kazenskih zadevah.

• Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)

Korupcija je nadnacionalni pojav, ki vpliva na vse družbe in gospodarstva. Ukrepi, sprejeti izključno na nacionalni ravni ali celo na ravni Unije brez upoštevanja mednarodnega usklajevanja in sodelovanja, ne bi imeli zadovoljivega učinka. Pri ukrepih Unije bi bilo treba ustrezno upoštevati delo Skupine držav proti korupciji pri Svetu Evrope (GRECO), Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) ter Urada Združenih narodov za droge in kriminal (UNODC). Eurojust je od leta 2016 do leta 2021 zabeležil 505 primerov čezmejne korupcije, pri čemer se je število primerov v tem petletnem obdobju stalno povečevalo[29], kar potrjuje, da je korupcija vse večji čezmejni pojav v EU. V študiji, ki jo je Evropska komisija objavila pred kratkim, je bilo ugotovljeno, da zaradi tega, ker ni skladnega evropskega okvira, ki bi vključeval določbe za vsa kazniva dejanja korupcije po mednarodnih

[27] Poročilo o stroških neukrepanja na ravni EU, Okrepitev prizadevanj EU za boj proti korupciji, EPRS | Služba Evropskega parlamenta za raziskave, Meenakshi Fernandes in Lenka Jančová, 2023, str. 15.
[28] UNODC, *Safeguarding against Corruption in Major Public Events – Facilitator's Guide*, str. 30.
[29] Eurojust, *Eurojust Casework on Corruption: 2016–2021 Insights*, maj 2022.

standardih, prihaja do zakonodajnih in operativnih izzivov pri obravnavanju primerov čezmejne korupcije[30].

Zaradi nadnacionalne razsežnosti korupcije in ob upoštevanju že obstoječe zakonodaje EU se pričakuje, da bo ukrepanje na ravni EU uspešnejše in učinkovitejše ter da bo prineslo oprijemljivo dodano vrednost v primerjavi z ukrepi, ki jih sprejmejo posamezne države članice. Ukrepanje EU bi z nadaljnjim približevanjem kazenskega prava držav članic ustvarilo dodano vrednost, kar bi prispevalo k zagotavljanju enotnih pogojev v državah članicah ter usklajevanja in skupnih standardov. Kot je razvidno iz analize v letnih poročilih o stanju pravne države, vrzeli v obstoječi zakonodaji in njeno omejeno izvrševanje ter potreba po sodelovanju in zmogljivostih za pregon čezmejnih primerov kažejo na potrebo po tesnejšem usklajevanju in opredelitvi skupnih standardov v EU. Poleg tega bi se povečala učinkovitost preventivnih ukrepov in preiskovalnih orodij po vsej EU. Zaradi vse bolj čezmejne narave primerov korupcije je potrebno tesno sodelovanje med državami članicami, da se zagotovi ustrezno preprečevanje in zatiranje. Enotne opredelitve kaznivih dejanj bi olajšale takšno sodelovanje. Nazadnje, boj proti korupciji zahteva skupna prizadevanja številnih akterjev. Umestitev vprašanja korupcije v širši okvir EU za razliko od nacionalnih okvirov posameznih držav članic tako omogoča širše vključevanje vseh zadevnih deležnikov.

Brez ukrepanja na ravni EU bi se obseg problema korupcije v prihodnjih letih verjetno močno povečal. To bi imelo jasne čezmejne posledice in bi neposredno vplivalo na enotni trg, finančne interese EU in notranjo varnost na splošno. Korupcija v eni državi članici je zaradi svojih čezmejnih učinkov v neposrednem interesu drugih držav članic. Pravosodni organi in organi kazenskega pregona bi se še naprej soočali z resnimi težavami pri obravnavanju bolj kompleksnih primerov korupcije, kar bi storilcem omogočilo možnost izbire najugodnejšega sodišča v EU, tj. sodišča, ki določenih korupcijskih dejavnosti v okviru svojega zakonodajnega okvira za preprečevanje korupcije ne preganja oziroma jih preganja manj učinkovito in manj celovito. Če bi se korupcija še naprej razvijala, bi z nadaljnjo kriminalno dejavnostjo na koncu privedla do večjih družbenih stroškov, poleg tega pa bi lahko omogočila nadaljnje delovanje organiziranih kriminalnih združb.

- **Sorazmernost**

V skladu z načelom sorazmernosti, kakor je določeno v členu 5(4) Pogodbe o Evropski uniji (PEU), je predlagana nova direktiva omejena na tisto, kar je potrebno in sorazmerno za učinkovito preprečevanje korupcije in boj proti njej ter za izvajanje mednarodnih obveznosti in standardov, zlasti kar zadeva inkriminacijo korupcije, v skladu s Konvencijo ZN proti korupciji.

Konvencija ZN proti korupciji od pogodbenic zahteva, da sprejmejo zakonodajne in druge ukrepe, s katerimi kot kazniva dejanja določijo podkupovanje, poneverbo in pranje denarja, ter da proučijo možnosti za sprejetje zakonodajnih in drugih ukrepov, s katerimi kot kazniva dejanja določijo nekatera druga dejanja (zlorabo uradnega položaja, trgovanje z vplivom in, glede na svojo ustavo in temeljna načela svojega pravnega sistema, nezakonito obogatitev). V skladu z zavezami iz politične izjave, sprejete na posebnem zasedanju Generalne skupščine ZN proti korupciji leta 2021, bi morala Evropska unija v največji možni meri preseči minimalne zahteve in sprejeti dodatne ukrepe za preprečevanje korupcije in boj proti njej.

Predlog opredeljuje obseg kaznivih dejanj korupcije z namenom, da se zajamejo vsa zadevna ravnanja, obenem pa se omejuje na tisto, kar je potrebno in sorazmerno. Kjer je potrebno,

[30] Evropska komisija, Gaglio, I., Guzzon, J., Bartz, K. in drugi, *Strengthening the fight against corruption: Assessing the EU legislative and policy framework. Final report for acceptance*, Urad za publikacije, 2023.

predlog krepi obstoječe mednarodne obveznosti, da se izboljša čezmejno sodelovanje in da se storilcem kaznivih dejanj prepreči, da bi v svojo korist izkoriščali razlike med nacionalnimi zakonodajami.

Koristi, ki jih prinaša večja zmožnost držav članic za boj proti korupciji z uporabo kazenskega prava, vključno z boljšim čezmejnim sodelovanjem med pristojnimi organi v primerih čezmejne korupcije, prevladajo nad učinkom predlaganih ukrepov na države članice v smislu potrebnih virov in potrebe po prilagoditvi nacionalnega okvira. Približevanje ukrepov, povezanih s preprečevanjem in uporabo preiskovalnih orodij, je predvideno le v obsegu, ki je potreben za učinkovito delovanje predlaganega kazenskopravnega okvira.

- **Izbira instrumenta**

V skladu s členom 83 in členom 82(1) PDEU je minimalna pravila glede opredelitve kaznivih dejanj in sankcij na področju hudih oblik kriminala s čezmejnimi posledicami, vključno s korupcijo, mogoče določiti le z direktivo Evropskega parlamenta in Sveta, sprejeto po rednem zakonodajnem postopku.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z DELEŽNIKI IN OCEN UČINKA

- **Naknadne ocene/preverjanja primernosti obstoječe zakonodaje**

Konvencija o boju proti korupciji javnih uslužbencev iz leta 1997, ki zajema podkupovanje v javnem sektorju, in Okvirni sklep 2003/568/PNZ, ki zajema podkupovanje v zasebnem sektorju, nista bila naknadno ocenjena.

Komisija je doslej sprejela dve poročili o izvajanju Direktive (EU) 2017/1371. Prvo tovrstno poročilo je bilo sprejeto 6. septembra 2021[31], v njem pa je navedeno, da so vse države članice, ki jih zavezuje Direktiva, prenesle njene glavne določbe, vendar so pri prenosu Direktive še vedno potrebne izboljšave v zvezi z nekaterimi drugimi določbami. Poročilo ugotavlja, da nekateri vidiki opredelitve pojma „javni uslužbenec“ v približno polovici držav članic niso bili preneseni v njihovo zakonodajo. V skladu s poročilom je pri opredelitvi aktivne in pasivne korupcije v več državah članicah potreben dodatni vidik „kršitve dolžnosti“. Ta dodatni vidik bistveno zožuje področje uporabe opredelitev korupcije iz Direktive.

V zvezi s „pasivno korupcijo“ je Komisija ugotovila, da v majhnem številu držav članic vidik, ki se nanaša na to, da javni uslužbenci „opustijo dejanje v skladu s svojo delovno obveznostjo“, v nacionalni zakonodaji ni zajet. Kar zadeva „aktivno korupcijo“, je v poročilu navedeno, da nekateri vidiki opredelitve iz Direktive v nekaterih državah članicah manjkajo ali niso pravilno preneseni. V zvezi s poneverbo je Komisija poročala, da so nekatere države članice zadevno določbo prenesle v ožjem pomenu ali pa je sploh niso prenesle. V poročilu je navedeno tudi, da določbe Direktive v zvezi s kaznimi v četrtini držav članic niso bile pravilno prenesene. Kar zadeva zastaralne roke, je Komisija ugotovila, da je v nekaterih državah članicah zastaralni rok za izvršitev sodbe krajši od roka, določenega v Direktivi[32].

[31] Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o izvajanju Direktive (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava, Bruselj (COM(2021) 536 final z dne 6. septembra 2021).

[32] Komisija je doslej proti 17 državam članicam začela postopke za ugotavljanje kršitev zaradi nepravilnega prenosa Direktive.

Komisija je septembra 2022 sprejela drugo poročilo o izvajanju Direktive (EU) 2017/1371[33]. Poročilo je bilo osredotočeno na tri specifična vprašanja: (i) ustreznost praga iz Direktive v zvezi z goljufijami na področju DDV (skupna škoda v višini 10 milijonov EUR); (ii) učinkovitost določb o zastaralnih rokih in (iii) ali Direktiva učinkovito obravnava primere goljufije pri javnem naročanju. V skladu s členom 18(3) Direktive (EU) 2017/1371 je poročilo temeljilo predvsem na informacijah, ki so jih države članice predložile Komisiji, vključno z letnimi statističnimi podatki o kaznivih dejanjih iz Direktive.

- **Posvetovanja z deležniki**

Komisija se je v letih 2022 in 2023 posvetovala z državami članicami o njihovih določbah, ki na nacionalni ravni veljajo v zvezi z inkriminacijo korupcije in bojem proti njej, tako da je z dvema vprašalnikoma zahtevala aktualne informacije, kot je opisano v spodnjem oddelku.

Zamisli za osnutek direktive in odgovori na vprašalnika so bili obravnavani na dveh delavnicah za izmenjavo izkušenj o boju proti korupciji. Ti delavnici sta potekali 14. decembra 2022 in 14. marca 2023, udeležili pa so se ju strokovnjaki iz držav članic, vključno s predstavniki ministrstev za notranje zadeve, ministrstev za pravosodje, protikorupcijskih agencij, policije in tožilstva. Komisija se je posvetovala tudi z agencijami in organi Unije, pristojnimi za podporo policijskemu in pravosodnemu sodelovanju med državami članicami, vključno z Agencijo Evropske unije za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah (Eurojust) in Agencijo Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (Europol), ter Evropskim javnim tožilstvom (EJT) in nacionalnimi organi, pristojnimi za preprečevanje in zatiranje korupcije.

Komisija se je posvetovala z mednarodnimi organizacijami, vključno z UNODC, OECD in GRECO, ter prejela njihove prispevke. Informacije sta prispevali tudi akademska skupnost in civilna družba, vključno z organizacijo Transparency International in koalicijo UNCAC. Na plenarnem zasedanju lokalnih raziskovalnih korespondentov za korupcijo[34] se je 13. marca 2023 razpravljalo o različnih temah v zvezi s predlogom.

Ta predlog je bil obravnavan tudi na sestankih mreže kontaktnih točk za pravno državo 27. januarja 2023, strokovne skupine za sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje 1. marca 2023, platforme finančnoobveščevalnih enot EU 15. marca 2023 ter strokovne skupine Komisije za kazensko politiko EU 27. marca 2023.

Države članice in deležniki so na splošno poudarili, da je za celovit in učinkovit boj proti korupciji po vsej EU treba harmonizirati kazniva dejanja korupcije in sankcije. Po navedbah deležnikov se je pogosto zgodilo, da so različne opredelitve ovirale učinkovito čezmejno sodelovanje pri pregonu kaznivih dejanj korupcije. Približevanje zadevnih opredelitev kaznivih dejanj korupcije bi moralo izboljšati čezmejno izmenjavo informacij in sodelovanje med organi kazenskega pregona. Z uskladitvijo ravni sankcij, naloženih za kazniva dejanja korupcije, bi se povečala tudi učinkovitost izvrševanja in odvračanja po vsej EU. Več držav članic je trdilo, da bi bil mehanični prenos kaznivega dejanja nezakonite obogatitve, kot je opredeljeno v Konvenciji ZN proti korupciji, v nasprotju z domnevo nedolžnosti in ustavnimi tradicijami držav članic. Velik del deležnikov je predlagal, da bi moral predlog zajemati tudi

[33] Drugo poročilo o izvajanju Direktive (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava, Bruselj (COM(2022) 466 final z dne 16. septembra 2022).

[34] Lokalni raziskovalni korespondenti za korupcijo so mreža civilne družbe in akademskih strokovnjakov iz posameznih držav članic, ki se ukvarjajo z bojem proti korupciji, ki je prisotna v njihovih državah članicah. Mrežo upravlja in financira Evropska komisija v okviru pogodbe HOME/2017/ISFP/CORR/0050 – Svetovanje, tehnična pomoč in podpora na področju boja proti korupciji.

preprečevanje korupcije, vključevati dodatne sankcije, kot je prepoved kandidiranja za javno funkcijo oziroma opravljanja javne funkcije ali prijave na razpis za javna sredstva, ter odražati pomen specializiranih protikorupcijskih organov z zadostno neodvisnostjo, usposabljanjem in viri.

Objavljen je bil poziv k predložitvi dokazov, ki je bil odprt za povratne informacije od 20. januarja 2023 do 17. februarja 2023, prejetih pa je bilo skupno 361 prispevkov[35]. Odgovori so potrdili, da je boj proti korupciji ključnega pomena in da je treba korupcijo v EU obravnavati na številnih ravneh, tudi v institucijah EU. Medtem ko so bili v veliki večini odgovorov zahtevani dodatni ukrepi, so nekateri poudarili tudi, da je treba zagotoviti ustrezno izvajanje sedanjega mednarodnega okvira in skrbno razmisliti o novih pravnih pobudah ali pobudah mehkega prava. V več prispevkih je bilo poudarjeno, da obstaja tesna povezava med korupcijo in organiziranim kriminalom. Kar zadeva krepitev sedanjega okvira, se je večina vprašanih strinjala, da je treba odpraviti zakonodajne vrzeli, inkriminacija pa bi morala zajemati kazniva ravnanja, ki presegajo sedanji mednarodni zakonodajni okvir, in ustrezne sankcije. Po mnenju nekaterih vprašanih je treba za učinkovito obravnavo kompleksnosti primerov korupcije organom kazenskega pregona dati na voljo ustrezne zmogljivosti v smislu virov, usposabljanja, posebnih preiskovalnih tehnik in specializirane opreme. Več vprašanih je pozvalo k temu, da se s pomočjo civilne družbe vzpostavi orodje za spremljanje in preverjanje.

- **Zbiranje in uporaba strokovnih mnenj**

Evropska komisija je v skladu z zavezo iz strategije EU za organizirani kriminal za obdobje 2021–2025 naročila študijo za pregled pravnega reda EU na področju boja proti korupciji. Študija „Strengthening the fight against corruption: assessing the EU legislative and policy framework“ (Krepitev boja proti korupciji: ocena zakonodajnega in političnega okvira EU), ki sta jo izvedla konzorcij EY in RAND Corporation, je bila objavljena 3. januarja 2023[36]. V njej so bile analizirane vrzeli v zakonodajnem okviru EU na področju preprečevanja in zatiranja korupcije ter podana priporočila za možne ukrepe EU za odpravo teh vrzeli, in sicer z oceno in primerjavo učinkov takih ukrepov.

V študiji je bilo ugotovljeno, da bi tesnejše usklajevanje zakonodaje med državami članicami EU ob podpori mehkih ukrepov imelo največji učinek na boj proti korupciji. Študija je zlasti pozvala k določitvi skupnih minimalnih pravil za opredelitev kaznivih dejanj korupcije in ustrezne kazni ter skupnih pravil za izboljšanje preiskovanja in pregona kaznivih dejanj korupcije v državah članicah (npr. večje prijavljanje, uskladitev pristopov v zvezi z imuniteto in zastaranjem ter dejavniki, ki omogočajo korupcijo). Te ugotovitve so bile upoštevane v tem predlogu direktive. Poleg tega je študija pozvala k ukrepom za zagotovitev učinkovitega preprečevanja korupcije, vključno s celovitim zbiranjem podatkov o korupciji, in k temu, da bi tako na ravni EU kot na nacionalni ravni obstajali namenski protikorupcijski organi.

Komisija je upoštevala tudi druge podatke, kot so raziskave Eurobarometer o korupciji iz leta 2022. Poleg tega se je oprla na ustrezne dokumente UNODC, OECD, GRECO in Službe Evropskega parlamenta za raziskave.

Kot je navedeno zgoraj, je Komisija državam članicam poslala vprašalnik, da bi ugotovila, kateri podatki kazenskega pravosodja o kaznivih dejanjih podkupovanja so na voljo. Večina

[35] Poziv k predložitvi dokazov in prispevkov: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13674-Fighting-against-corruption-in-the-EU-updated-rules_sl.

[36] Evropska komisija, Gaglio, I., Guzzon, J., Bartz, K. in drugi, *Strengthening the fight against corruption: Assessing the EU legislative and policy framework. Final report for acceptance*, Urad za publikacije, 2023.

držav članic zbira podatke o primerih podkupovanja, pri čemer od držav članic, ki so odgovorile na vprašalnik, ne zbirajo vse podatkov o obsodbah pravnih oseb ter številu nerešenih zadev in zadev, rešenih na drugačen način kot z obsodilno ali oprostilno sodbo. Iz tega izhaja, da bi bolj usklajeno zbiranje podatkov o primerih korupcije lahko prispevalo k opredelitvi in analizi trendov po vsej EU.

Komisija je države članice tudi pozvala, naj zagotovijo informacije o svojih specializiranih organih, ki se ukvarjajo s preprečevanjem korupcije, vključno z organi, ki imajo določena represivna pooblastila (kot je nalaganje glob). Večina držav članic je poročala o enem ali več organih, ki imajo določeno vlogo na področju preprečevanja korupcije. V številnih državah članicah obstaja več takih organov z lastnimi pristojnostmi, v nekaterih pa en sam organ s celovitejšimi pooblastili. Osem držav članic ni poročalo o obstoju specializiranega preventivnega organa, temveč o organih, ki se poleg svojih drugih nalog ukvarjajo tudi s preprečevanjem.

Komisija je države članice poleg tega pozvala, naj zagotovijo informacije o pristojnostih svojih specializiranih organov, ki se ukvarjajo s preprečevanjem korupcije. Ta pregled razkriva velike razlike v nalogah in pooblastilih takih organov, ki segajo od pooblastil, povezanih z nadzorom prijav premoženja/interesov ali daril, do izvrševanja predpisov o lobiranju in pravil o pojavu vrtljivih vrat. Nekateri organi imajo tudi izvršilna pooblastila, kot je nalaganje glob.

Države članice so bile vprašane tudi o svojih organih, specializiranih za zatiranje korupcije. Medtem ko vse države članice rednim policijskim in tožilskim organom omogočajo preiskovanje in pregon nekaterih oblik korupcije, imajo skoraj vse tudi neko vrsto specializirane policije za preiskovanje specifičnih primerov korupcije, na primer resnejših, kompleksnejših ali povezanih z določeno kategorijo osumljencev. Kar zadeva pregon korupcije, ima večina držav članic specializirane tožilce, ki obravnavajo take primere korupcije.

Drugi vprašalnik, za katerega so se prispevki zbirali med 9. januarjem in 8. februarjem 2023, je bil osredotočen na informacije o kaznivih dejanjih korupcije, ki naj bi Komisiji zagotovile usmerjevalni okvir v zvezi s tem predlogom. Države članice so bile pozvane, naj predložijo informacije o svojih nacionalnih pravnih določbah za ta kazniva dejanja, kot so opredeljena v Konvenciji ZN proti korupciji, najdaljšem trajanju zaporne kazni za taka kazniva dejanja in veljavnih zastaralnih rokih. Kazniva dejanja korupcije, za katera so se zahtevale informacije, so bila podkupovanje v javnem in zasebnem sektorju, poneverba s strani javnega uslužbenca ali v zasebnem sektorju, trgovanje z vplivom, zloraba uradnega položaja, nezakonita obogatitev in oviranje pravosodja. Na vprašalnik so odgovorile vse države članice razen Bolgarije in Danske. Rezultati tega vprašalnika so povzeti v nadaljevanju.

Slika 1: Inkriminacija kaznivih dejanj korupcije v državah članicah

KAZNIVA DEJANJA	ŠTEVILO DRŽAV ČLANIC, V KATERIH JE KAZNIVO DEJANJE ZAJETO V NACIONALNEM PRAVU	ŠTEVILO DRŽAV ČLANIC, V KATERIH KAZNIVO DEJANJE NI ZAJETO V NACIONALNEM PRAVU
Podkupovanje v javnem sektorju	25	0
Podkupovanje v zasebnem sektorju	25	0
Poneverba, neupravičena pridobitev in druga	25	0

neupravičena uporaba premoženja s strani javnega uslužbenca		
Poneverba v zasebnem sektorju	25	0
Trgovanje z vplivom	23	2
Zloraba uradnega položaja	25	0
Nezakonita obogatitev	8	17
Oviranje pravosodja	25	0

Analiza podatkov, ki so jih sporočile države članice, kaže, da so po njihovi nacionalni zakonodaji inkriminirana naslednja kazniva dejanja: podkupovanje v javnem in zasebnem sektorju, poneverba, neupravičena pridobitev, oviranje pravosodja[37] in zloraba uradnega položaja. Opredelitve pa se zelo razlikujejo, zlasti kar zadeva poneverbo in zlorabo uradnega položaja. Seveda ni mogoče priti do zaključka, da države članice pokrivajo celoten spekter kaznivih dejanj korupcije, kot so opredeljena v Konvenciji ZN proti korupciji[38]. Več držav članic poroča, da je po njihovi nacionalni zakonodaji inkriminirano trgovanje z vplivom, vendar se nekatere opredelitve bistveno razlikujejo od ustrezne določbe Konvencije ZN proti korupciji, v nekaterih državah pa je kaznivo dejanje zajeto le deloma. Nezakonita obogatitev je še vedno komaj zajeta, saj je le osem držav članic poročalo o neki obliki zajetja v nacionalni zakonodaji, nekatere druge države članice pa so poročale, da so ti vidiki zajeti v njihovi zakonodaji o pranju denarja ali odvzemu premoženja. Razlike v opredelitvi kaznivih dejanj in dejstvo, da nekatera korupcijska ravnanja niso inkriminirana, povzročajo težave v čezmejnih primerih in vodijo k temu, da nekateri organi za spremljanje kritizirajo izvajanje mednarodnih instrumentov s strani držav članic.

Slika 2: Zaporne kazni za kazniva dejanja korupcije v državah članicah

Dolžina zaporne kazni v državah članicah	EU – razpon v letih (na podlagi prejetih prispevkov)	EU – povprečje v letih (na podlagi prejetih prispevkov)	Mediana v letih
Podkupovanje v javnem sektorju	0,25–15	6,94–9,59	6–10
Podkupovanje v zasebnem sektorju	0,25–12	5,74–6,43	5–6
Poneverba, neupravičena pridobitev in druga neupravičena uporaba premoženja s strani javnega uslužbenca	0,25–15	6,15–8,34	6–10
Poneverba v zasebnem sektorju	0,25–20	5,57–8,08	5–8
Trgovanje z vplivom	0,25–10	4,87–5,53	5
Zloraba uradnega položaja	1–20	5,92–6,56	4–5
Nezakonita obogatitev	0,5–15	5,38–7,19	3,5–6
Oviranje pravosodja	1–dosmrtni zapor	5,58–8,67	4,5–6

[37] To je v državah članicah običajno inkriminirano kot splošno kaznivo dejanje in za razliko od Konvencije ZN proti korupciji ni omejeno na postopke v zvezi s korupcijo.

[38] Za večino držav članic so na voljo poročila o pregledu izvajanja Konvencije ZN proti korupciji, ki pa niso novejšega datuma.

Komisija je pri določitvi najnižje ravni najvišje kazni za kazniva dejanja v tem predlogu upoštevala naravo kaznivih dejanj, ravni kazni v državah članicah (glej sliko 2) in ravni, določene z drugimi instrumenti EU na področju kazenskega materialnega prava. Kazni, predlagane v tej direktivi, ne presegajo povprečne ravni najvišjih kazni, ki so za ta kazniva dejanja predpisane v državah članicah. Povprečna kazen za podkupovanje v javnem sektorju na primer znaša od približno 7 do 9,5 let, za podkupovanje v zasebnem sektorju pa od približno 5,5 do 6 let. Hkrati obstajajo velike razlike v zakonodaji držav članic. Najvišje kazni za kaznivo dejanje neupravičene pridobitve se na primer gibljejo od treh mesecev v Španiji do 15 let v Grčiji[39]. Z določitvijo najnižje ravni najvišje kazni na ravni EU se bosta zato olajšala čezmejno policijsko in pravosodno sodelovanje in povečal odvračilni učinek.

Slika 3: Zastaranje kaznivih dejanj korupcije v državah članicah

Zastaralni roki v državah članicah	EU – razpon v letih (na podlagi prejetih prispevkov)	EU – povprečje v letih (na podlagi prejetih prispevkov)	Mediana v letih
Podkupovanje v javnem sektorju	3–25	10,76–14,28	10–12
Podkupovanje v zasebnem sektorju	3–25	10,26–11,70	10
Poneverba, neupravičena pridobitev in druga neupravičena uporaba premoženja s strani javnega uslužbenca	3–25	10,50–13,20	10–12
Poneverba v zasebnem sektorju	3–25	9,42–12,19	10
Trgovanje z vplivom	2–25	9,00–10,82	8–10
Zloraba uradnega položaja	5–25	10,48–11,63	9–10
Nezakonita obogatitev	5–20	10,13–11,38	10–11
Oviranje pravosodja	3–25	9,25–12,70	10

Komisija je pri pripravi tega predloga upoštevala odgovore držav članic v zvezi z zastaralnimi roki za kazniva dejanja korupcije v nacionalni zakonodaji. Za podkupovanje v javnem sektorju je povprečje v razponu od 11 do 14 let, za podkupovanje v zasebnem sektorju pa od 10 do 11,5 let. Hkrati obstajajo znatne razlike v zakonodaji držav članic: za podkupovanje v javnem in zasebnem sektorju so najkrajši in najdaljši zastaralni roki od treh let v državah članicah, kot sta Češka in Litva, do 25 let na Poljskem.

V letnih poročilih o stanju pravne države je bilo ugotovljeno, da lahko operativne pomanjkljivosti resno ovirajo preiskovanje in pregon primerov korupcije ter ogrozijo učinkovitost boja proti korupciji. Primeri za to so pretirano okorne ali nejasne določbe o odvzemu imunitete in kratki zastaralni roki, ki lahko preprečijo dokončanje kompleksnih primerov, zlasti če so povezani z drugimi dejavniki, ki prispevajo k dolgotrajnim postopkom. Takšne ovire so lahko še posebej škodljive za kompleksne primere korupcije na visoki ravni in lahko povzročijo tveganje nekaznovanosti, zaradi česar protikorupcijska prizadevanja ne morejo imeti odvračilnih učinkov.

- **Ocena učinka**

Ker ta predlog direktive v glavnem vključuje mednarodne obveznosti in standarde ter pušča malo manevrskega prostora za alternativne ukrepe, je izjemoma predložen brez priložene

[39] Povprečna najvišja kazen za to kaznivo dejanje je od 5 do 7,5 let.

ocene učinka. Poleg tega pobuda verjetno ne bo imela velikih gospodarskih, okoljskih ali socialnih učinkov in stroškov ali povzročila znatne porabe sredstev. Hkrati bi morala koristiti gospodarstvu in družbi kot celoti.

Ta predlog pa vendarle temelji na dokazih, zbranih v okviru zunanjih študij in ocen, opisanih v prejšnjem oddelku, ter posvetovanj z različnimi deležniki.

Na podlagi razpoložljivih dokazov so bili proučeni različni pristopi:

1. nezakonodajni ukrepi na ravni EU ali nacionalni ravni, vključno s smernicami, izmenjavo dobrih praks, usposabljanjem in oblikovanjem korelacijske tabele za kazniva dejanja v zvezi s korupcijo;
2. predlog, ki bi prenesel določbe Konvencije ZN proti korupciji;
3. predlog, ki bi prenesel določbe Konvencije ZN proti korupciji, hkrati pa bi v nekaterih vidikih presegal mednarodne obveznosti, in sicer z določitvijo najnižjih ravni za zgornjo mejo sankcij, da se olajša pregon in poveča ozaveščenost javnih uslužbencev o etiki in integriteti;
4. predlog, ki bi opredelil različne pogoje in elemente vseh možnih kaznivih dejanj korupcije ter zahteve za preventivne ukrepe, kot so pravila o lobiranju in nasprotju interesov.

Komisija se je na podlagi zbranih dokazov in predhodnih ocen, opisanih zgoraj, odločila za pristop (možnost 3 zgoraj), ki predlaga harmonizacijo v skladu z določbami Konvencije ZN proti korupciji, pri čemer se zavzema za bolj obsežen pristop in presega mednarodne obveznosti na tistih področjih, na katerih ima ukrepanje dokazljive koristi za čezmejno sodelovanje, pri tem pa upošteva nacionalne tradicije in sodno prakso ter zagotavlja skladnost s pravom EU.

Pričakuje se, da bo zakonodajni predlog pozitivno prispeval k preprečevanju in odkrivanju korupcije ter odzivanju nanjo, zlasti s približevanjem opredelitev kaznivih dejanj in uskladitvijo kazenskih sankcij. Poleg tega se pričakuje, da bo sprejetje ukrepov za preprečevanje korupcije ob hkratnem pregonu storilcev in zmanjšanju kriminalnega pojava korupcije zmanjšalo gospodarske in socialne stroške ter pozitivno vplivalo na gospodarstvo. Zagotavljanje odvračilnih kazni za storilce bo verjetno povečalo splošno raven varnosti in onemogočilo dejavnosti organiziranih kriminalnih združb. Večja harmonizacija na tem področju bi EU načeloma omogočila nadaljnje usklajevanje z mednarodnimi standardi na področju korupcije ter zmanjšala upravno breme v primeru čezmejnega sodelovanja med organi kazenskega pregona in pravosodnimi organi.

- **Primernost in poenostavitev ureditve**

S tem predlogom je prvič na ravni EU v enem pravnem aktu združena korupcija v javnem in zasebnem sektorju. Predlog je namenjen uvedbi mednarodnih obveznosti in standardov v zakonodajo EU ter posodobitvi pravnega okvira, s čimer bi se omogočil ustrezen odziv na pojav čezmejne korupcije. To bo državam članicam pomagalo pri prenosu in izvajanju ustreznih določb.

- **Temeljne pravice**

Unija temelji na vrednotah iz člena 2 PEU in v skladu s členom 6(1) PEU priznava pravice, svoboščine in načela iz Listine EU o temeljnih pravicah. Korupcija spodkopava demokratične institucije in vrednote EU, vključno z varstvom temeljnih pravic. Ta predlog z bojem proti

korupciji pozitivno prispeva k varstvu temeljnih pravic, kot sta pravica do poštenega sojenja in svoboda izražanja.

Boj proti korupciji in varstvo temeljnih pravic sta cilja, ki se dopolnjujeta in si ne nasprotujeta. Pri določitvi, uveljavitvi in uporabi kaznivosti se morajo popolnoma spoštovati obveznosti, ki se nanašajo na temeljne pravice. Za vsako omejevanje uresničevanja temeljnih pravic in svoboščin veljajo pogoji iz člena 52(1) Listine EU o temeljnih pravicah, in sicer v skladu z načelom sorazmernosti je tako omejevanje dovoljeno samo, če legitimni cilji dejansko ustrezajo ciljem splošnega interesa, ki jih priznava Unija, ali če je potrebno zaradi zaščite pravic in svoboščin drugih, obenem pa mora biti predpisano z zakonom in spoštovati bistveno vsebino teh pravic in svoboščin.

V zvezi s tem morajo biti upoštevane različne temeljne pravice in svoboščine, zapisane v Listini EU o temeljnih pravicah. Pravice, ki so še posebej pomembne v zvezi s predlaganimi ukrepi, med drugim vključujejo pravico do svobode in varnosti, varstvo osebnih podatkov, svobodo izbire poklica in pravico do dela, svobodo gospodarske pobude, lastninsko pravico, pravico do učinkovitega pravnega sredstva in nepristranskega sodišča ter načelo, da se za isto kaznivo dejanje kazensko ne preganja ali kaznuje dvakrat (*ne bis in idem*).

Za vse ukrepe, ki jih Unija in njene države članice sprejmejo v zvezi z inkriminacijo korupcije, kakor je določena v tej direktivi, ter za določitev kazenskih in nekazenskih sankcij zanjo, se uporabljajo načelo zakonitosti in sorazmernosti kaznivih dejanj in kazni, domneva nedolžnosti ter pravice do obrambe, izključene pa morajo biti vse oblike arbitrarnosti.

Ta predlog upošteva načelo, da morajo biti kazniva dejanja in kazni določene z zakonom in sorazmerne. Temeljne pravice na splošno in načelo sorazmernosti se upoštevajo z omejitvijo obsega kaznivih dejanj na tisto, kar je nujno potrebno, da se omogoči učinkovit pregon dejanj, ki predstavljajo posebno grožnjo za stabilnost in varnost družb. Predlog upošteva tudi načelo sorazmernosti, saj določa obveznosti v zvezi z obteževalnimi in olajševalnimi okoliščinami.

Direktiva uvaja minimalna pravila o višini sankcij v skladu z načelom sorazmernosti (glej zlasti člena 11(1) in 13(1) Direktive), pri čemer je treba upoštevati naravo kaznivega dejanja. Poleg tega je treba pri obsodbi osebe za kaznivo dejanje, določeno v Direktivi, upoštevati naložene upravne sankcije (uvodna izjava 13). V Direktivi je tudi poudarjeno, da bi morale države članice za zagotovitev učinkovite in pregledne preiskave in pregona kaznivih dejanj korupcije uvesti postopke za začasno odstranitev (suspenz) ali začasno prerazporeditev javnega uslužbenca, obdolženega kaznivega dejanja iz te direktive. V takih primerih bi morale upoštevati načelo domneve nedolžnosti in potrebo po spoštovanju pravice do učinkovitega pravnega sredstva (uvodna izjava 19).

Pri uporabi preiskovalnih orodij, ki jih želi zagotoviti Direktiva, je treba spoštovati temeljne pravice, kot so pravica do učinkovitega pravnega sredstva in nepristranskega sodišča (člen 47) ter domneva nedolžnosti in pravica do obrambe (člen 48). Uporaba teh orodij v skladu z nacionalnim pravom bi morala biti ciljno usmerjena in upoštevati načelo sorazmernosti ter naravo in težo preiskovanih kaznivih dejanj, spoštovati pa bi morala tudi pravico do varstva osebnih podatkov. Poleg tega morajo države članice pri uporabi Direktive spoštovati svoje obveznosti po pravu Unije v zvezi s procesnimi pravicami osumljenih ali obdolženih oseb v kazenskem postopku.

Podatki, ki jih države članice zbirajo za namene te direktive, so statistični in ne vključujejo osebnih podatkov; zato obveznost držav članic, da zbirajo in objavljajo podatke, ne vpliva na člen 8 Listine EU o temeljnih pravicah („varstvo osebnih podatkov“).

4. PRORAČUNSKE POSLEDICE

Ta predlog neposredno ne vpliva na proračun Unije.

5. DRUGI ELEMENTI

• Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja

Komisija bo spremljala izvajanje te direktive na podlagi informacij, ki jih bodo države članice zagotovile o sprejetih ukrepih za uveljavitev zakonov in drugih predpisov, potrebnih za uskladitev s to direktivo. Komisija bo dve leti po izteku roka za prenos te direktive Evropskemu parlamentu in Svetu predložila poročilo, v katerem bo ocenila, v kolikšni meri so države članice sprejele potrebne ukrepe za uskladitev s to direktivo.

Štiri leta po izteku roka za prenos te direktive bo Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predložila poročilo, v katerem bo ocenila dodano vrednost te direktive za boj proti korupciji, vključno z učinki na temeljne pravice in svoboščine. Na podlagi te ocene bo Komisija po potrebi odločila o primernih nadaljnjih ukrepih.

• Obrazložitveni dokumenti

Obrazložitveni dokumenti o prenosu niso potrebni.

• Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga

Člen 1: Predmet urejanja in področje uporabe – ta določba določa namen in področje uporabe osnutka direktive, in sicer zlasti minimalna pravila za opredelitev kaznivih dejanj in sankcij na področju korupcije ter ukrepe za boljše preprečevanje korupcije in boj proti njej.

Člen 2: Opredelitev pojmov – v tej določbi sta opredeljena pojma „premoženje“ (v zvezi s kaznivimi dejanji korupcije iz členov 7 do 13) v skladu s pravnim redom EU[40] in „pravna oseba“ (v zvezi z obveznostjo za ugotavljanje odgovornosti pravnih oseb iz člena 16). Pojem „javni uslužbenec“ temelji na opredelitvah iz Konvencije iz leta 1997 in Direktive (EU) 2017/1371, pri čemer je izrecno navedeno, da zajema tudi osebe, ki delajo v tretjih državah, mednarodnih organizacijah, vključno z institucijami Evropske unije, ter nacionalnih in mednarodnih sodiščih. Ta direktiva uporablja enotno opredelitev pojma „javni uslužbenec“, ki se uporablja za vsa kazniva dejanja korupcije, določena v njej. Pojem „visoki uradnik“ je opredeljen v zvezi z obteževalnimi okoliščinami (člena 18 in 28), preventivnimi ukrepi (člen 23) in zbiranjem podatkov (člen 25).

Člen 3: Preprečevanje korupcije – namen te določbe je poudariti, da je treba boj proti korupciji obravnavati s preventivnega vidika. Cilj tega člena je proučiti dejavnosti za ozaveščanje o boju proti korupciji z izobraževalnimi in raziskovalnimi programi, ki vključujejo civilno družbo in nevladne organizacije. Za ustrezno vzpostavitev takšnega preventivnega sistema je potreben ustrezen postopek ocene tveganja, da se ugotovijo in obravnavajo vrzeli in sektorji, ki so najbolj izpostavljeni tveganju korupcije. Kot je določeno v sporočilu, priloženem temu predlogu, bo Komisija s pomočjo mreže EU za boj proti korupciji in v tesnem posvetovanju z državami članicami do leta 2024 opredelila skupna

[40] Člen 2(2) Direktive (EU) 2018/1673 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o boju proti pranju denarja z uporabo kazenskega prava (UL L 284, 12.11.2018, str. 22) in člen 3(3) Direktive (EU) 2015/849 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2015 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma, spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive 2005/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta in Direktive Komisije 2006/70/ES (UL L 141, 5.6.2015, str. 85).

področja z visokim tveganjem. Rezultati bodo podlaga za nacionalne ocene tveganj, ki jih morajo države članice izvesti v skladu s tem predlogom.

Člen 4: Specializirani organi – ta določba od držav članic zahteva, da v nacionalnih pravnih redih zagotovijo obstoj organov, ki so specializirani za preprečevanje in zatiranje korupcije. Taki organi morajo biti neodvisni in imeti zadostne človeške, finančne, tehnične in tehnološke vire ter potrebna pooblastila za opravljanje svojih nalog. Morajo biti znani javnosti ter svoje funkcije izvajati s preglednostjo, integriteto in odgovornostjo.

Člen 5: Viri – namen te določbe je zagotoviti, da imajo organi držav članic, pristojni za odkrivanje, preiskovanje ali pregon kaznivih dejanj iz Direktive ali razsojanje o njih, stalno na voljo ustrezne človeške, finančne, tehnične in tehnološke vire, potrebne za učinkovito opravljanje svojih nalog.

Člen 6: Usposabljanje – ta določba od držav članic zahteva, da zagotovijo specializirano usposabljanje o boju proti korupciji za pristojne organe in njihovo osebje ter ustrezne vire za to. Določba vsebuje tudi obveznosti v zvezi z ustreznim usposabljanjem za javne uslužbence.

Člena 7 in 8: Podkupovanje – ti določbi opredeljujeta podkupovanje v javnem in zasebnem sektorju ter določata, da se tako ravnanje kaznuje kot kaznivo dejanje, kadar je storjeno naklepno. Opredelitev kaznivih dejanj zajema aktivno in pasivno podkupovanje.

Člen 9: Poneverba – ta določba opredeljuje poneverbo v javnem in zasebnem sektorju ter določa, da se tako ravnanje kaznuje kot kaznivo dejanje, kadar je storjeno naklepno.

Člen 10: Trgovanje z vplivom – ta določba opredeljuje trgovanje z vplivom in določa, da se tako ravnanje kaznuje kot kaznivo dejanje, kadar je storjeno naklepno. Določa tudi, da je trgovanje z vplivom kaznivo ne glede na to, ali se vpliv izvaja oziroma ali njegovo domnevno izvajanje vodi do rezultatov.

Člen 11: Zloraba uradnega položaja – ta določba opredeljuje zlorabo uradnega položaja v javnem in zasebnem sektorju ter določa, da se tako ravnanje ali opustitev ravnanja kaznuje kot kaznivo dejanje, kadar je storjeno naklepno.

Člen 12: Oviranje pravosodja – ta določba opredeljuje oviranje pravosodja in določa, da se tako ravnanje kaznuje kot kaznivo dejanje, kadar je storjeno naklepno in v okviru postopka v zvezi s kaznivim dejanjem, kakor je opredeljeno v tej direktivi.

Člen 13: Obogatitev s kaznivimi dejanji korupcije – Direktiva (EU) 2018/1673 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o boju proti pranju denarja z uporabo kazenskega prava[41] vsebuje temeljna pravila o inkriminaciji pranja denarja in določa, da bi bilo treba korupcijo obravnavati kot predhodno kaznivo dejanje za pranje denarja. Vendar navedena direktiva od držav članic ne zahteva, da inkriminirajo pridobitev, posedovanje ali uporabo premoženja, pridobljenega s korupcijo, če je bila oseba vpletena v kaznivo dejanje, iz katerega izvira premoženje (to se imenuje „lastno pranje denarja“). Ta predlog direktive uvaja tako ciljno usmerjeno zahtevo, s čimer ustvarja kaznivo dejanje „obogatitve s korupcijo“. Za to kaznivo dejanje bi moralo tožilstvo dokazati le povezavo med premoženjem in vpletenostjo v korupcijo, kot bi moralo dokazati korupcijo kot predhodno kaznivo dejanje za pranje denarja.

[41] Direktiva (EU) 2018/1673 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o boju proti pranju denarja z uporabo kazenskega prava (UL L 284, 12.11.2018).

Člen 14: Napeljevanje, pomoč in poskus – ta določba se uporablja za zgoraj navedena kazniva dejanja in od držav članic zahteva, da inkriminirajo oblike pomoči in napeljevanja ter poskusa storitve večine navedenih kaznivih dejanj.

Pomoč pri storitvi kaznivega dejanja korupcije lahko obsega širok spekter dejavnosti, od omogočanja ali svetovanja do zagotavljanja podpornih storitev za izvedbo teh dejanj. Poleg tega bi bilo treba za zagotovitev učinkovitega odvračilnega učinka nujno inkriminirati napeljevanje, s čimer bi se dejanje nagovarjanja drugih k storitvi kaznivih dejanj iz predlagane direktive opredelilo kot kaznivo. Ker opredelitev nekaterih kaznivih dejanj korupcije, kot je podkupovanje, zajema dejanja, ki se lahko štejejo za pripravljalna dejanja, pri katerih storilec ni nujno pridobil dejanske koristi, ta direktiva od držav članic ne zahteva, da inkriminirajo njihov poskus.

Člen 15: Kazni in ukrepi za fizične osebe – ta določba se uporablja za vsa kazniva dejanja ter od držav članic zahteva, da uporabljajo učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazenske sankcije.

Poleg tega določba uvaja najnižje ravni najvišjih kazni. Okvirni sklep 2003/568/PNZ že določa minimalni prag za najvišjo kazen enega do treh let za podkupovanje v zasebnem sektorju. Konvencija o boju proti korupciji iz leta 1997 zahteva, da se podkupovanje javnih uslužbencev vsaj v resnih primerih kaznuje s kaznimi odvzema prostosti, ki lahko privedejo do izročitve.

Ta predlog kot najnižjo raven najvišje kazni določa kazen med štirimi in šestimi leti, odvisno od teže kaznivega dejanja, kar je višje v primerjavi z zgoraj navedenimi kaznimi na ravni EU za podkupovanje. Kot je pojasnjeno zgoraj, je Komisija pri pripravi tega zakonodajnega akta analizirala zakonodajo držav članic.

Okvirni sklep 2003/568/PNZ že določa možnost, da se osebi, obsojeni zaradi korupcije, začasno prepove opravljanje njene poslovne dejavnosti. Ta direktiva določa številne dodatne sankcije, ki bi jih pristojni organi morali imeti možnost naložiti osebam, obsojenim za kaznivo dejanje korupcije.

Člen 16: Odgovornost pravnih oseb – ta določba se uporablja za vsa kazniva dejanja iz te direktive in določa, da morajo države članice zagotoviti odgovornost pravnih oseb ter pri tem izključiti možnost, da bi bila takšna odgovornost alternativa odgovornosti fizičnih oseb. Določba je v skladu s členom 10 Varšavske konvencije.

Ta določba sledi standardni formulaciji iz drugih pravnih instrumentov EU, ki države članice obvezuje, da zagotovijo odgovornost pravnih oseb za kazniva dejanja iz te direktive, ki jih v njihovo korist stori katera koli oseba, ki ima vodilni položaj v pravni osebi, ali druge osebe pod njeno kontrolo ali nadzorom. Ne zahteva se, da je takšna odgovornost izključno kazenska.

Člen 17: Sankcije za pravne osebe – ta določba se uporablja za sankcije za pravne osebe. Določa seznam sankcij in ukrepov, ki niso nujno kazenske narave, kot je začasna ali stalna prepoved sodelovanja v postopkih javnega naročanja.

Člen 18: Obteževalne in olajševalne okoliščine – ta določba najprej določa seznam okoliščin, ki jih je treba šteti za obteževalne okoliščine, da lahko sodstvo upošteva širšo družbeno škodo, ki jo na primer povzročijo hudodelske združbe ali osebe na položajih javne odgovornosti. Določa tudi seznam okoliščin, ki jih je treba šteti za olajševalne okoliščine in ki zajemajo na primer primere, v katerih storilci kaznivih dejanj zagotovijo informacije ali sodelujejo z organi.

Člen 19: Imuniteta ali privilegiji pred preiskavo in pregonom kaznivih dejanj korupcije – ta določba se uporablja za vsa zgoraj navedena kazniva dejanja in od držav članic zahteva, da sprejmejo ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se imuniteta ali privilegiji pred preiskavo in pregonom, ki so po nacionalni zakonodaji priznani za kazniva dejanja iz te direktive, lahko odvzamejo z učinkovitim in preglednim postopkom, ki je vnaprej določen z zakonom in se zaključi v razumnem roku.

Člen 20: Pristojnost – ta določba se uporablja za vsa kazniva dejanja iz te direktive in določa, da mora obstajati podlaga za pristojnost pravosodnih organov glede uvedbe preiskav, pregona in sojenja v zvezi s storilci kaznivih dejanj, opredeljenih v tej direktivi.

Člen 21: Zastaralni roki za kazniva dejanja – ta člen vsebuje določbe o zastaralnih rokih, da se pristojnim organom za dovolj dolgo obdobje omogočijo preiskovanje in pregon kaznivih dejanj, ki jih zajema ta predlog, ter razsojanje o njih in izvrševanje ustreznih sankcij. Ta predlog določa najmanjšo dolžino zastaralnih rokov od osem do petnajst let, odvisno od teže kaznivega dejanja.

Člen 22: Zaščita oseb, ki prijavijo kazniva dejanja ali pomagajo pri preiskavi – Direktiva (EU) 2019/1937 določa pravila in postopke za zaščito posameznikov, ki zagotovijo informacije, ki so jih pridobili v delovnem okolju, o kršitvah prava EU na ključnih področjih politike. Prijavitelji lahko pristojnim organom zagotovijo dragocene informacije in tako omogočijo učinkovito preprečevanje, odkrivanje in pregon korupcije. Kadar prijavitelji prijavijo kazniva dejanja iz te direktive, ta določba zahteva uporabo Direktive (EU) 2019/1937. Ta člen določa tudi, da pristojni nacionalni organi zagotovijo, da se osebam, ki pomagajo pri preiskavah, zagotovijo potrebna zaščita, podpora in pomoč v okviru kazenskega postopka.

Člen 23: Preiskovalna orodja – namen te določbe je zagotoviti, da se preiskovalna orodja, ki jih nacionalna zakonodaja zagotavlja v zvezi z organiziranim kriminalom ali drugimi hudimi kaznivimi dejanji, lahko uporabijo tudi v primerih pranja denarja.

Člen 24: Sodelovanje med organi držav članic, Komisijo, Europolom, Eurojustom, Evropskim uradom za boj proti goljufijam in Evropskim javnim tožilstvom – ta določba predvideva sodelovanje med organi držav članic, Europolom, Eurojustom, Evropskim javnim tožilstvom in Komisijo v boju proti korupciji. To vključuje zagotavljanje tehnične in operativne pomoči Europola, Eurojusta, urada OLAF, Evropskega javnega tožilstva in Komisije.

Člen 25: Podpora Komisije državam članicam in njihovim pristojnim organom – ta določba določa načine, kako bo Komisija podpirala države članice in pristojne organe pri izpolnjevanju njihovih obveznosti iz te direktive. Kot je bilo napovedano v spremnem sporočilu, bo Komisija vzpostavila mrežo EU za boj proti korupciji, ki bo racionalizirala in podprla obstoječe mreže ter čim bolj povečala izmenjavo dobrih praks med nacionalnimi organi in agencijami, civilno družbo ter neodvisnimi strokovnjaki.

Člen 26: Zbiranje podatkov in statistika – ta določba določa, da morajo države članice zbirati statistične podatke za spremljanje učinkovitosti svojih sistemov za boj proti korupciji. Določba na neizčrpen način navaja statistične podatke, ki bi jih morale zbirati države članice, in jih obvezuje, da te podatke vsako leto objavijo.

Člen 27: Nadomestitev Okvirnega sklepa Sveta 2003/568/PNZ in Konvencije o boju proti korupciji uradnikov Evropskih skupnosti ali uradnikov držav članic Evropske unije – ta določba za države članice, ki sodelujejo pri tej direktivi, nadomešča veljavne določbe na področju inkriminacije korupcije.

Člen 28: Spremembe Direktive (EU) 2017/1371 – ta določba spreminja Direktivo (EU) 2017/1371 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava. Posledično se standardi iz Direktive (EU) 2017/1371 za boj proti korupciji, ki škodi finančnim interesom Unije, zlasti glede sankcij za fizične in pravne osebe, obteževalnih in olajševalnih okoliščin ter zastaralnih rokov, uskladijo s standardi iz te direktive.

Člen 29: Prenos – Komisija bo poročala o prenosu te direktive 24 mesecev po izteku roka za prenos, ki se izteče 18 mesecev po sprejetju te direktive.

Člen 30: Ocenjevanje in poročanje – ta določba določa, da države članice vsaki dve leti, prvič pa 12 mesecev po izteku roka za prenos te direktive, poročajo o tem, kako izvajajo člene 3 do 6, in da Komisija poleg tega sprejme poročilo o oceni.

2023/0135 (COD)

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o boju proti korupciji, nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2003/568/PNZ in Konvencije o boju proti korupciji uradnikov Evropskih skupnosti ali uradnikov držav članic Evropske unije ter spremembi Direktive (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 82(1), točka (d), ter člena 83(1) in (2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Korupcija ostaja velik problem na ravni Unije, ki ogroža stabilnost in varnost družb, saj med drugim omogoča organizirani kriminal in druga huda kazniva dejanja. Spodkopava demokratične institucije in univerzalne vrednote, na katerih temelji Unija, zlasti pravno državo, demokracijo, enakost in varstvo temeljnih pravic. Ogroža razvoj, blaginjo ter trajnostnost in vključevalnost naših gospodarstev. Za učinkovito preprečevanje korupcije in boj proti njej je potreben celovit in večdisciplinaren pristop. Namen te direktive je boj proti korupciji z uporabo kazenskega prava, da bi se omogočilo boljše čezmejno sodelovanje med pristojnimi organi.

(2) Okvirni sklep Sveta 2003/568/PNZ[42] določa zahteve glede inkriminacije korupcije v zasebnem sektorju. Konvencija, pripravljena na podlagi člena K.3(2)(c) Pogodbe o Evropski uniji, o boju proti korupciji uradnikov Evropskih skupnosti ali uradnikov držav članic Evropske unije[43] obravnava nekatera dejanja korupcije uradnikov Evropskih skupnosti ali uradnikov držav članic na splošno. Vendar ta instrumenta nista dovolj celovita, sedanja inkriminacija korupcije pa se med državami članicami razlikuje, kar ovira skladen in učinkovit odziv po vsej Uniji. Pojavile so se tudi vrzeli pri izvrševanju in ovire pri sodelovanju med pristojnimi organi različnih držav članic. Namen te direktive je spremeniti in razširiti določbe teh instrumentov. Zadevnih sprememb je tako po številu kot vsebini veliko, zato bi bilo treba zaradi večje jasnosti oba instrumenta v celoti nadomestiti za države članice, za katere je ta direktiva zavezujoča.

(3) Obstoječi pravni okvir bi bilo treba posodobiti in okrepiti, da se omogoči učinkovit boj proti korupciji po vsej Uniji. Namen te direktive je inkriminacija kaznivih dejanj korupcije, kadar gre za naklepno storjena dejanja. Naklep in vedenje je mogoče

[42] Okvirni sklep Sveta 2003/568/PNZ z dne 22. julija 2003 o boju proti korupciji v zasebnem sektorju (UL L 192, 31.7.2003, str. 54).

[43] Konvencija, pripravljena na podlagi člena K.3(2)(c) Pogodbe o Evropski uniji, o boju proti korupciji uradnikov Evropskih skupnosti ali uradnikov držav članic Evropske unije (UL C 195, 25.6.1997, str. 2).

sklepati iz objektivnih in dejanskih okoliščin. Ker ta direktiva določa minimalna pravila, lahko države članice za kazniva dejanja korupcije sprejmejo ali ohranijo tudi strožja kazenskopravna pravila.

(4) Korupcija je nadnacionalni pojav, ki vpliva na vse družbe in gospodarstva. Ukrepi, sprejeti na nacionalni ravni ali ravni Unije, bi morali priznati to mednarodno razsežnost. Pri ukrepih Unije bi bilo zato treba upoštevati delo Skupine držav proti korupciji pri Svetu Evrope (GRECO), Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) ter Urada Združenih narodov za droge in kriminal (UNODC).

(5) Da bi izkoreninili korupcijo, so potrebni tako preventivni kot represivni mehanizmi. Države članice se spodbuja, da v okviru boja proti korupciji sprejmejo različne preventivne in zakonodajne ukrepe ter ukrepe sodelovanja. Medtem ko je korupcija predvsem kaznivo dejanje, pri čemer so specifična dejanja korupcije opredeljena v nacionalnem in mednarodnem pravu, lahko neuspešno zagotavljanje integritete, nerazkrita nasprotja interesov ali resne kršitve etičnih pravil, če se ne obravnavajo, postanejo korupcijske dejavnosti. Preprečevanje korupcije zmanjšuje potrebo po kazenski represiji in ima širše koristi pri spodbujanju zaupanja javnosti in vodenju ravnanja javnih uslužbencev. Učinkoviti protikorupcijski pristopi pogosto temeljijo na ukrepih za povečanje preglednosti ter krepitev etike in integritete, pa tudi na urejanju področij, kot so nasprotje interesov, lobiranje in pojav vrtljivih vrat. Javni organi bi si morali prizadevati za najvišje standarde integritete, preglednosti in neodvisnosti, ki so pomemben del boja proti korupciji v širšem smislu.

(6) Države članice bi morale imeti vzpostavljene organe ali enote, specializirane za zatiranje oziroma preprečevanje korupcije. Države članice se lahko odločijo, da enemu organu zaupajo kombinacijo preventivnih funkcij in funkcij kazenskega pregona. Da bi zagotovili učinkovito delovanje teh organov, bi morali ti organi izpolnjevati številne pogoje, vključno z neodvisnostjo, viri in pooblastili, ki so potrebni za zagotovitev ustreznega opravljanja njihovih nalog.

(7) EU je pogodbenica Konvencije Združenih narodov proti korupciji (UNCAC), ki je najcelovitejši mednarodni pravni instrument za boj proti korupciji, v njem pa so združeni ukrepi za preprečevanje korupcije in boj proti njej. Konvencija od pogodbenic zahteva, da sprejmejo zakonodajne in druge ukrepe, s katerimi kot kazniva dejanja določijo podkupovanje, poneverbo in pranje denarja, ter da proučijo možnosti za sprejetje zakonodajnih ali drugih ukrepov, s katerimi kot kazniva dejanja določijo druga dejanja (kot so zloraba uradnega položaja, trgovanje z vplivom in nezakonita obogatitev). V skladu z zavezami iz politične izjave, sprejete na posebnem zasedanju Generalne skupščine ZN proti korupciji leta 2021, bi morala Evropska unija v največji možni meri preseči minimalne zahteve iz Konvencije ZN proti korupciji ter določiti dodatne ukrepe za preprečevanje korupcije in boj proti njej. Ta direktiva upošteva ugotovitve in dobre prakse, ki izhajajo iz mehanizma za pregled izvajanja Konvencije ZN proti korupciji.

(8) Ob upoštevanju razvoja groženj korupcije in mednarodnopravnih obveznosti Unije in držav članic ter razvoja nacionalnih pravnih okvirov bi bilo treba opredelitev korupcije v vseh državah članicah še bolj približati, da bi bolj celovito zajemala korupcijsko ravnanje.

(9) Da bi se izognili nekaznovanosti za kazniva dejanja korupcije v javnem sektorju, je treba natančno opredeliti področje uporabe. Prvič, pojem javni uslužbenec bi moral zajemati tudi osebe, ki delajo v mednarodnih organizacijah, vključno z institucijami, agencijami in organi Evropske unije ter mednarodnimi sodišči. To bi moralo med

drugim zajemati osebe, ki delujejo kot člani kolegijskih organov, pristojnih za odločanje o krivdi obdolženca v okviru sojenja, in osebe, ki so na podlagi arbitražnega sporazuma pozvane, da sprejmejo pravno zavezujočo odločitev v sporih, ki jih predložijo stranke arbitražnega sporazuma. Drugič, številni subjekti ali osebe danes opravljajo javne funkcije, ne da bi imeli uradni položaj. Pojem javni uslužbenec je torej opredeljen tako, da zajema vse zadevne uslužbence, imenovane, izvoljene ali zaposlene na podlagi pogodbe, ki opravljajo uradno upravno ali sodniško funkcijo, ter vse osebe, ki opravljajo storitve in ki so jim zaupana javna pooblastila ali so v zvezi z opravljanjem take storitve pod kontrolo ali nadzorom javnih organov, tudi če nimajo uradnega položaja. Za namene te direktive bi morala opredelitev zajemati osebe, ki delajo v podjetjih v državni lasti in podjetjih pod državnim nadzorom ter v fundacijah za upravljanje premoženja in zasebnih podjetjih, ki opravljajo javne storitve, ter pravnih osebah, ki jih ti subjekti ustanovijo ali vzdržujejo. Vsaka oseba, ki opravlja zakonodajno funkcijo, bi se morala za namene te direktive šteti za javnega uslužbenca.

(10) Okrepiti je treba pravni okvir za boj proti podkupovanju in organom za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter tožilstvu zagotoviti potrebna orodja. Pri podkupovanju javnih uslužbencev je treba ločiti dva vidika. Aktivno podkupovanje obstaja, kadar oseba obljubi, ponudi ali da kakršno koli korist, da bi vplivala na javnega uslužbenca. Pasivno podkupovanje obstaja, kadar javni uslužbenec zahteva ali sprejme take koristi, da bi opravil določeno dejanje ali da ga ne bi opravil. Ta direktiva bi morala določiti tudi minimalna pravila o podkupovanju in drugih oblikah korupcije v zasebnem sektorju, kjer med neposredne žrtve spadajo podjetja, ki so na nepravičen način prizadeta in pri katerih vsaka ponujena ali sprejeta podkupnina ovira svobodno konkurenco.

(11) Za zagotovitev, da javni uslužbenci sredstev ne uporabljajo namerno za druge namene, kot so bila predvidena, je treba določiti pravila o kaznivem dejanju poneverbe premoženja s strani javnih uslužbencev, katerega upravljanje jim je zaupano. Za celovit pristop k boju proti korupciji bi morala ta direktiva zajemati tudi poneverbo v zasebnem sektorju. Da bi bila poneverba kazniva, bi morala privesti do koristi za javnega uslužbenca ali tretjo osebo.

(12) Trgovanje z vplivom, ki izhaja iz koruptivnega ravnanja oseb, ki so ali trdijo, da so v bližini oblasti, in poskušajo izmenjati obljube vplivanja na postopke odločanja v zameno za nedovoljene koristi, bi bilo prav tako treba opredeliti kot kaznivo dejanje. Sestavni elementi kaznivega dejanja bi morali biti, da pobudnik nosilcu vpliva zagotovi nedovoljeno korist za izvajanje nezakonitega vpliva na izid ali postopek, ki je predmet odločanja, ali mu obljubi, da mu bo zagotovil tako korist. Kadar je to ravnanje storjeno naklepno, bi se moralo šteti za kaznivo dejanje ne glede na to, ali je bil vpliv izveden in ali zatrjevani vpliv vodi do želenega rezultata ali ne. To kaznivo dejanje ne bi smelo zajemati zakonitega izvajanja priznanih oblik zastopanja interesov, katerih namen je lahko legitimno vplivati na javno odločanje, ki pa ne vključujejo nedovoljene izmenjave koristi. Take oblike zastopanja interesov, kot je na primer lobiranje, se pogosto izvajajo v reguliranem okolju, in sicer prav zato, da se prepreči, da bi zaradi pomanjkanja preglednosti odprle vrata korupciji. Dobro delujoča dodatna pravila o razkrivanju nasprotij interesov, pojavu vrtljivih vrat ali financiranju političnih strank lahko prav tako prispevajo k preprečevanju sivih območij in neprimernega vplivanja.

(13) Poleg tega je treba opredeliti kaznivo dejanje zlorabe uradnega položaja v javnem sektorju kot protipravno opustitev dejanja javnega uslužbenca, da bi pridobil

nedovoljeno korist. Za celovit boj proti korupciji bi morala ta direktiva zajemati tudi zlorabo uradnega položaja v zasebnem sektorju.

(14) Oviranje pravosodja je kaznivo dejanje, storjeno v podporo korupciji. Zato je treba določiti kaznivo dejanje oviranja pravosodja, ki vključuje uporabo fizične sile, groženj ali ustrahovanja ali nagovarjanje h krivi izpovedbi. Zajeta bi morala biti tudi dejanja, s katerimi se vpliva na pričanje ali izvajanje dokazov ali izvajanje uradnih dolžnosti sodnih uradnikov ali uradnikov organov za preprečevanje, odkrivanje, preiskovanje ali pregon kaznivih dejanj. V skladu s Konvencijo ZN proti korupciji se ta direktiva uporablja samo za oviranje pravosodja v postopkih v zvezi s kaznivimi dejanji korupcije.

(15) Korupcija se hrani iz želje po pridobitvi nedovoljenih gospodarskih in drugih koristi. Da bi zmanjšali spodbude za posameznike in hudodelske združbe za storitev novih kaznivih dejanj in posameznike odvrnili od tega, da bi privolili v to, da postanejo lažni lastniki premoženja, bi bilo treba inkriminirati obogatitev s kaznivimi dejanji korupcije. To pa bi moralo otežiti prikrivanje nezakonito pridobljenega premoženja ter zmanjšati širjenje korupcije in škodo, povzročeno družbi. Pristojnim organom pri odkrivanju morebitne nezakonite obogatitve pomaga preglednost. V jurisdikcijah, v katerih morajo javni uslužbenci redno prijavljati svoje premoženje, tudi ob prevzemu in koncu funkcije, lahko organi na primer ocenijo, ali prijavljeno premoženje ustreza prijavljenim dohodkom.

(16) Kaznivo dejanje obogatitve temelji na pravilih o kaznivem dejanju pranja denarja iz Direktive (EU) 2018/1673 Evropskega parlamenta in Sveta[44]. Namenjeno je obravnavanju tistih primerov, v katerih sodstvo meni, da kaznivega dejanja ali kaznivih dejanj korupcije ni mogoče dokazati. Tako kot pri predhodnem kaznivem dejanju za pranje denarja velja drugačno dokazno breme. To pomeni, da bi bilo treba v kazenskem postopku v zvezi s kaznivim dejanjem obogatitve pri ugotavljanju, ali premoženje izvira iz kakršne koli kaznive udeležbe pri kaznivem dejanju korupcije in ali je zadevna oseba to vedela, upoštevati posebne okoliščine posameznega primera, na primer dejstvo, da je vrednost premoženja nesorazmerna z zakonitimi dohodki obdolženca ter da sta se kriminalna dejavnost in pridobitev premoženja zgodili v istem časovnem okviru. Poznavanje vseh dejanskih elementov ali vseh okoliščin v zvezi s kaznivo udeležbo, vključno z identiteto storilca, ne bi smelo biti potrebno. Kadar je oseba obsojena za kaznivo dejanje, kot je opredeljeno v tej direktivi, lahko pristojni organi izterjajo nezakonito pridobljeno premoženje na podlagi Direktive 2014/42/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o začasnem zavarovanju in odvzemu predmetov, ki so bili uporabljeni za kazniva dejanja, in premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, v Evropski uniji[45].

(17) Da bi preprečili korupcijo po vsej Uniji, bi morale države članice določiti minimalne vrste in ravni sankcij za kazniva dejanja, opredeljena v tej direktivi. Najvišje zaporne in druge kazni bi morale biti dovolj visoke, da bi odvračale morebitne storilce kaznivih dejanj ter odražale škodljivost korupcije in prednost, ki bi jo morali pristojni organi nameniti boju proti takim kaznivim dejanjem. Hkrati bi morale biti te ravni sorazmerne s težo posameznih kaznivih dejanj korupcije in skladne z ravnmi kazenskih sankcij, določenimi v pravu Unije in nacionalnem pravu. Države članice bi

[44] Direktiva (EU) 2018/1673 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o boju proti pranju denarja z uporabo kazenskega prava (UL L 284, 12.11.2018, str. 22).

[45] Direktiva 2014/42/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o začasnem zavarovanju in odvzemu predmetov, ki so bili uporabljeni za kazniva dejanja, in premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, v Evropski uniji (UL L 127, 29.4.2014, str. 39).

morale zagotoviti, da se sankcije izvršujejo v obsegu, ki je potreben za odvračanje od storitve teh kaznivih dejanj. Kadar države članice proučujejo možnost pogojne obsodbe ali pogojne odložitve izreka kazni, predčasnega odpusta, pogojnega odpusta ali pomilostitve oseb, obsojenih za katero koli kaznivo dejanje iz te direktive, bi morali imeti pravosodni organi možnost, da med drugim upoštevajo težo zadevnih kaznivih dejanj.

(18) Ta direktiva ne vpliva na pravilno in učinkovito uporabo disciplinskih ukrepov ali sankcij, ki niso kazenske narave, na primer upravnih sankcij. Sankcije, ki jih ni mogoče enačiti s kazenskimi sankcijami in ki so bile zadevni osebi izrečene za isto ravnanje, se lahko upoštevajo pri obsodbi te osebe za kaznivo dejanje, opredeljeno v tej direktivi. Pri sankcijah kazenske narave bi bilo treba v celoti spoštovati načelo prepovedi ponovnega sojenja ali kaznovanja za isto kaznivo dejanje (*ne bis in idem*).

(19) Pristojni organi bi morali imeti možnost, da poleg zaporne kazni ali namesto nje naložijo sankcije ali ukrepe, ki niso nujno kazenske narave, kot je začasna ali stalna prepoved opravljanja javne funkcije ali sodelovanja v postopkih javnega naročanja. Taki ukrepi imajo splošen odvračilni učinek in lahko zmanjšajo povratništvo obsojenih storilcev kaznivih dejanj. Države članice bi morale razmisliti tudi o uvedbi postopkov za začasno odstranitev ali začasno prerazporeditev javnega uslužbenca, obdolženega kaznivega dejanja iz te direktive, pri čemer je treba upoštevati potrebo po spoštovanju načela domneve nedolžnosti in pravice do učinkovitega pravnega sredstva.

(20) Pravne osebe se ne bi smele izogniti odgovornosti tako, da uporabijo posrednike, vključno s povezanimi pravnimi osebami, da javnemu uslužbencu v njihovem imenu ponudijo, obljubijo ali dajo podkupnino. Poleg tega bi bilo treba denarne sankcije za pravne osebe izračunati ob upoštevanju svetovnega prometa vseh pravnih subjektov, povezanih s storilcem, vključno z matičnimi subjekti, odvisnimi subjekti, povezanimi skladi ali podobnimi oziroma primerljivimi pravnimi subjekti.

(21) Kadar kaznivo dejanje stori hudodelska združba v smislu Okvirnega sklepa Sveta 2008/841/PNZ[46] ali kadar je storilec zlorabil svoj položaj, da bi omogočil korupcijo, bi morale države članice v skladu z veljavnimi pravili, določenimi v njihovih pravnih sistemih, določiti obteževalne okoliščine. Ob upoštevanju sodne diskrecije bi morale te obteževalne okoliščine sodstvu omogočiti, da upošteva širšo družbeno škodo, ki jo povzroči na primer korupcija s strani hudodelskih združb, političnih strank ali oseb na položajih javne odgovornosti. Države članice ne bi smele biti obvezane, da določijo kakršne koli obteževalne okoliščine iz te direktive, kadar se te okoliščine kaznujejo kot ločena kazniva dejanja s strožjimi sankcijami.

(22) Korupcija v korist tretje države še posebej škodljivo vpliva na demokratične institucije in politično življenje držav članic in Unije. Države članice bi zato morale določiti obteževalno okoliščino, ki bi zajemala take primere. Taka obteževalna okoliščina bi morala zajemati kazniva dejanja korupcije, kot sta podkupovanje ali trgovanje z vplivom, ki so storjena z namenom ustvarjanja koristi za tretjo državo, kot je sprememba javnega odločanja, da se sprejme odločitev, ki je za tretjo državo ugodna.

(23) Države članice bi morale zagotoviti, da so v nacionalni zakonodaji določene olajševalne okoliščine v zvezi s kaznivimi dejanji, ki jih zajema ta direktiva. Ob upoštevanju sodne diskrecije bi morale te okoliščine zajemati primere, v katerih storilci kaznivih dejanj zagotovijo informacije ali kako drugače sodelujejo z organi.

[46] Okvirni sklep Sveta 2008/841/PNZ z dne 24. oktobra 2008 o boju proti organiziranemu kriminalu (UL L 300, 11.11.2008, str. 42).

Podobno bi moralo biti mogoče, da se v primerih, ko pravne osebe izvajajo učinkovite programe notranje kontrole, programe na temo etike in programe skladnosti, ti ukrepi štejejo za olajševalno okoliščino. O nižjih sankcijah bi bilo treba razmisliti tudi, kadar pravna oseba pri odkritju kaznivega dejanja hitro razkrije informacije in sprejme popravne ukrepe. V vsakem primeru bi moral sodnik ali sodišče ohraniti prosto presojo, da odloči o dejanski višini sankcije, ob upoštevanju vseh okoliščin posameznega primera.

(24) Poslanci in drugi javni uslužbenci lahko uživajo imuniteto ali pravno varstvo pred preiskavo ali pregonom, kar prispeva h krepitvi njihove neodvisnosti, saj so zaščiteni pred neutemeljenimi pritožbami, zlasti v zvezi z mnenji ali glasovi, ki jih izrečejo oziroma oddajo pri opravljanju svojih funkcij. Take imunitete pa lahko ovirajo učinkovito preiskovanje in pregon kaznivih dejanj korupcije, med drugim tako, da vplivajo na odkrivanje in preiskovanje ali pregon drugih oseb, ki ne uživajo imunitete in so morda sodelovale pri kaznivem dejanju. Poleg tega uporaba imunitete brez ustreznih postopkov za odvzem imunitete v primerih, ko obstajajo razlogi za sum sodelovanja pri kaznivih dejanjih, spodkopava verodostojnost javnih institucij. Zato bi moralo obstajati ustrezno ravnovesje med imunitetami ali privilegiji pred sodiščem, priznanimi javnim uslužbencem za dejanja, storjena pri opravljanju njihovih funkcij, na eni strani ter možnostjo učinkovitega preiskovanja in pregona kaznivih dejanj korupcije ter razsojanja o njih na drugi strani.

(25) Da bi povečali zaupanje v tožilstva ter hkrati zmanjšali zaznavanje korupcije v državah članicah, bi bilo treba diskrecijska pooblastila po notranjem pravu, da se osebe iz razlogov smotrnosti ne preganjajo za kazniva dejanja iz te direktive, izvajati v skladu z jasnimi pravili in merili ter z ustreznim notranjim posvetovanjem, pa tudi s ciljem odvračanja od storitve kaznivih dejanj korupcije in zagotavljanja učinkovitosti sodnega postopka.

(26) Zaradi mobilnosti storilcev kaznivih dejanj in premoženjskih koristi, ki izvirajo iz kriminalnih dejavnosti, ter zaradi zapletenih čezmejnih preiskav, potrebnih za boj proti korupciji, bi morale vse države članice določiti svojo pristojnost, da bi pristojnim organom omogočile preiskovanje in pregon tega kaznivega dejanja v zadostno širokem spektru primerov, tudi kadar je kaznivo dejanje v celoti ali deloma storjeno na njihovem ozemlju. V okviru te obveznosti bi morale države članice zagotoviti, da se pristojnost določi tudi v primerih, ko je kaznivo dejanje storjeno z uporabo informacijskega sistema, ki se uporablja na njihovem ozemlju, ne glede na to, ali se ta tehnologija nahaja na njihovem ozemlju ali ne.

(27) Za zagotovitev, da imajo pristojni organi dovolj časa za izvedbo zapletenih preiskav in pregona, ta direktiva določa minimalni zastaralni rok, ki omogoča odkrivanje, preiskovanje, pregon in sodno odločanje v zvezi s kaznivimi dejanji korupcije dovolj dolgo po storitvi takih kaznivih dejanj, ne da bi to vplivalo na tiste države članice, ki ne določajo zastaralnih rokov za preiskovanje, pregon in izvrševanje.

(28) Kazniva dejanja korupcije spadajo v kategorijo kaznivih dejanj, ki jih je težko odkriti in preiskati, saj so večinoma storjena v okviru sodelovanja dveh ali več voljnih strank ter nimajo neposredne in očitne žrtve, ki bi se lahko pritožila. Tako velik delež kaznivih dejanj korupcije ostaja neodkrit, njihovi storilci pa lahko izkoristijo premoženjsko korist, pridobljeno s korupcijo. Dlje kot traja odkrivanje kaznivega dejanja korupcije, težje je pridobiti dokaze. Zato bi bilo treba zagotoviti, da imajo organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter tožilci ustrezna preiskovalna orodja za zbiranje ustreznih dokazov o kaznivih dejanjih korupcije, ki

pogosto škodijo več kot eni državi članici. Poleg tega bi morale države članice v tesnem sodelovanju z Agencijo Evropske unije za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (CEPOL) zagotoviti zadostno usposabljanje, tudi o uporabi preiskovalnih orodij za uspešno izvedbo postopkov ter ugotavljanju in količinski opredelitvi premoženjske koristi, pridobljene s korupcijo, v okviru začasnega zavarovanja in odvzema. Ta direktiva poleg tega olajšuje zbiranje informacij in dokazov, in sicer z določitvijo olajševalnih okoliščin za storilce kaznivih dejanj, ki pomagajo organom.

(29) Osebe, ki pristojnim organom prijavijo informacije v zvezi s preteklimi, tekočimi ali načrtovanimi primeri korupcije, ki so jih pridobile v okviru svojih dejavnosti, povezanih z delom, bi lahko v zvezi s tem utrpele povračilne ukrepe. Take prijave prijaviteljev lahko okrepijo izvrševanje, saj pristojnim organom omogočajo učinkovito preprečevanje, odkrivanje in pregon korupcije. Ker obstaja javni interes za zaščito javnih in zasebnih institucij pred takimi dejanji ter za krepitev preglednosti, dobrega upravljanja in odgovornosti, je treba zagotoviti, da so vzpostavljene učinkovite ureditve, da lahko prijavitelji uporabijo zaupne kanale in opozorijo pristojne organe ter da so zaščiteni pred povračilnimi ukrepi. Direktiva (EU) 2019/1937 Evropskega parlamenta in Sveta[47] se uporablja za prijave kršitev, ki škodijo finančnim interesom Unije, kot je navedeno v členu 325 Pogodbe in podrobneje opredeljeno v ustreznih ukrepih Unije, ter se zato uporablja za prijavo vseh kaznivih dejanj, ki spadajo na področje uporabe Direktive (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta[48]. Kar zadeva kazniva dejanja iz te direktive, bi se morala Direktiva (EU) 2019/1937 pod pogoji, ki so v njej določeni, uporabljati za prijavo takih kaznivih dejanj in za zaščito oseb, ki prijavijo taka kazniva dejanja. Poleg obveznosti, ki izhajajo iz Direktive (EU) 2019/1937, bi morali pristojni nacionalni organi zagotoviti, da osebe, ki predložijo dokaze ali kako drugače sodelujejo pri kazenskih preiskavah, prejmejo potrebno zaščito, podporo in pomoč v okviru kazenskih postopkov.

(30) Neodvisne organizacije civilne družbe so bistvene za dobro delovanje naših demokracij in imajo ključno vlogo pri ohranjanju skupnih vrednot, na katerih temelji EU. Imajo ključno vlogo nadzora, opozarjajo na grožnje pravni državi, prispevajo k prevzemanju odgovornosti tistih na oblasti in zagotavljajo spoštovanje temeljnih pravic. Države članice bi morale spodbujati sodelovanje civilne družbe v protikorupcijskih dejavnostih.

(31) Pluralnost medijev in svoboda medijev sta ključna dejavnika za pravno državo, demokratično odgovornost, enakost in boj proti korupciji. Neodvisni in pluralni mediji, zlasti preiskovalno novinarstvo, imajo pomembno vlogo pri nadzoru lobiranja ter zaznavanju morebitne korupcije in kršitev integritete, saj prispevajo k ozaveščenosti in spodbujajo integriteto. Države članice morajo novinarjem zagotoviti spodbudno okolje, zaščititi njihovo varnost ter proaktivno spodbujati tako svobodo kot pluralnost medijev. Priporočilo Komisije o zaščiti, varnosti in opolnomočenju novinarjev[49] ter predlog direktive[50] in priporočilo Komisije[51] o zaščiti oseb, ki se

[47] Direktiva (EU) 2019/1937 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2019 o zaščiti oseb, ki prijavijo kršitve prava Unije (UL L 305, 26.11.2019).

[48] Direktiva (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava (UL L 198, 28.7.2017, str. 29).

[49] Priporočilo Komisije z dne 16. septembra 2021 o zagotavljanju zaščite, varnosti in opolnomočenja novinarjev in drugih medijskih delavcev v Evropski uniji (C(2021) 6650 final).

[50] Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o zaščiti oseb, ki se udejstvujejo pri udeležbi javnosti, pred očitno neutemeljenimi ali zlorabljenimi sodnimi postopki (strateške tožbe za onemogočanje udeležbe javnosti) (COM(2022) 177 final).

udejstvujejo pri udeležbi javnosti, pred očitno neutemeljenimi ali zlorabljenimi sodnimi postopki (strateške tožbe za onemogočanje udeležbe javnosti) vključujejo pomembne zaščitne ukrepe in standarde za zagotovitev, da lahko novinarji, zagovorniki človekovih pravic in drugi nemoteno opravljajo svojo funkcijo.

(32) Države članice bi morale zbirati in objavljati podatke v zvezi z uporabo te direktive, ki jih lahko Komisija analizira in uporabi v okviru spremljanja, izvajanja in ocenjevanja Direktive, pa tudi pri uporabi katerega koli orodja za krepitev pravne države, kot je letno poročilo o stanju pravne države.

(33) Za uspešen boj proti korupciji je ključna učinkovita izmenjava informacij med organi, pristojnimi za preprečevanje, odkrivanje, preiskovanje ali pregon kaznivih dejanj korupcije. Države članice bi morale zagotoviti učinkovito in pravočasno izmenjavo informacij v skladu z nacionalnim pravom in pravom Unije. Ta direktiva, katere cilj je določiti skupne opredelitve kaznivih dejanj korupcije, bi morala služiti kot merilo za izmenjavo informacij in sodelovanje med pristojnimi nacionalnimi organi na podlagi direktiv (EU) XX/2023[52], (EU) 2019/1153[53] in (EU) 2016/681[54] Evropskega parlamenta in Sveta, uredb (EU) 2018/1240[55], (EU) 2018/1862[56] in (EU) št. 603/2013[57] Evropskega parlamenta in Sveta ter Sklepa Sveta 2008/633/PNZ[58].

(34) Korupcija je medsektorsko vprašanje, pri čemer se ranljivosti in najprimernejši način za njihovo odpravo med sektorji razlikujejo. Države članice bi morale zato redno izvajati oceno, da bi opredelile sektorje, ki so najbolj izpostavljeni tveganju korupcije,

---

[51] Priporočilo Komisije o zaščiti novinarjev in zagovornikov človekovih pravic, ki se udejstvujejo pri udeležbi javnosti, pred očitno neutemeljenimi in zlorabljenimi sodnimi postopki (strateške tožbe za onemogočanje udeležbe javnosti) (C(2022) 2428 final).

[52] Glej predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o izmenjavi informacij med organi kazenskega pregona držav članic ter razveljavitvi Okvirnega sklepa Sveta 2006/960/PNZ (COM(2021) 782 final).

[53] Direktiva (EU) 2019/1153 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o določitvi pravil za lažjo uporabo finančnih in drugih informacij za namene preprečevanja, odkrivanja, preiskovanja ali pregona nekaterih kaznivih dejanj ter o razveljavitvi Sklepa Sveta 2000/642/PNZ (UL L 186, 11.7.2019, str. 122).

[54] Direktiva (EU) 2016/681 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o uporabi podatkov iz evidence podatkov o potnikih (PNR) za preprečevanje, odkrivanje, preiskovanje in pregon terorističnih in hudih kaznivih dejanj (UL L 119, 4.5.2016, str. 132), Priloga II, točka 6.

[55] Uredba (EU) 2018/1240 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. septembra 2018 o vzpostavitvi Evropskega sistema za potovalne informacije in odobritve (ETIAS) ter spremembi uredb (EU) št. 1077/2011, (EU) št. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 in (EU) 2017/2226 (UL L 236, 19.9.2018, str. 1), Priloga, točka 7.

[56] Uredba (EU) 2018/1862 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. novembra 2018 o vzpostavitvi, delovanju in uporabi schengenskega informacijskega sistema (SIS) na področju policijskega sodelovanja in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah, o spremembi in razveljavitvi Sklepa Sveta 2007/533/PNZ ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1986/2006 Evropskega parlamenta in Sveta in Sklepa Komisije 2010/261/EU (UL L 312, 7.12.2018, str. 56). Korupcija je posredno omenjena v sklepu Sveta o SIS II, in sicer z razmejitvijo njegovega področja uporabe s sklicevanjem na evropski nalog za prijetje, na primer v členu 8.

[57] Uredba (EU) št. 603/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o vzpostavitvi sistema Eurodac za primerjavo prstnih odtisov zaradi učinkovite uporabe Uredbe (EU) št. 604/2013 o vzpostavitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo v eni od držav članic vloži državljan tretje države ali oseba brez državljanstva, in o zahtevah za primerjavo s podatki iz sistema Eurodac, ki jih vložijo organi kazenskega pregona držav članic in Europol za namene kazenskega pregona, ter o spremembi Uredbe (EU) št. 1077/2011 o ustanovitvi Evropske agencije za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov s področja svobode, varnosti in pravice (UL L 180, 29.6.2013, str. 1).

[58] Sklep Sveta 2008/633/PNZ z dne 23. junija 2008 o dostopu imenovanih organov držav članic in Europola do vizumskega informacijskega sistema (VIS) za iskanje podatkov za namene preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja terorističnih dejanj in drugih hudih kaznivih dejanj (UL L 218, 13.8.2008, str. 129). Korupcija je posredno omenjena v sklepu Sveta o VIS za namene kazenskega pregona, in sicer z razmejitvijo njegovega področja uporabe s sklicevanjem na evropski nalog za prijetje v uvodni izjavi 6.

in pripraviti načrte za obvladovanje tveganj, da bi obravnavale glavna tveganja v opredeljenih sektorjih, med drugim tako, da vsaj enkrat letno organizirajo ukrepe ozaveščanja, prilagojene posebnostim opredeljenih sektorjev. Države članice, ki imajo vzpostavljene obsežne nacionalne protikorupcijske strategije, se lahko odločijo, da bodo v njih obravnavale tudi svoje ocene tveganja in načrte za obvladovanje tveganj, dokler se tveganja redno ocenjujejo in ukrepi redno pregledujejo. Sheme prebivanja za vlagatelje na primer spadajo med sektorje z visokim tveganjem korupcije[59], zato bi jih bilo treba vključiti v ocene sektorjev, ki so najbolj izpostavljeni tveganju korupcije, in v usposabljanja, ki jih morajo v skladu s to direktivo izvajati države članice.

(35) Da bi zagotovili enakovredno raven zaščite finančnih interesov Unije in nacionalnih finančnih interesov, bi bilo treba določbe Direktive (EU) 2017/1371[60] uskladiti z določbami te direktive. V ta namen bi morala biti pravila, ki se v zvezi s sankcijami, obteževalnimi in olajševalnimi okoliščinami ter zastaralnimi roki uporabljajo za kazniva dejanja, ki škodijo finančnim interesom Unije, enakovredna pravilom iz te direktive.

(36) Izvajanje te direktive bi moralo zagotoviti raven zaščite finančnih interesov Unije, ki je enakovredna zaščiti nacionalnih finančnih interesov.

(37) Ker cilja te direktive, namreč določiti, da v vseh državah članicah za korupcijo veljajo učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazenske sankcije, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se ta cilj zaradi obsega in učinkov te direktive lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja.

(38) Odvračilni učinek, ki naj bi bil dosežen z uporabo kazenskih sankcij, zahteva posebno previdnost v zvezi s temeljnimi pravicami. Ta direktiva spoštuje temeljne pravice in načela, ki jih priznava zlasti Listina Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina), predvsem pravico do svobode in varnosti, varstvo osebnih podatkov, svobodo izbire poklica in pravico do dela, svobodo gospodarske pobude, lastninsko pravico, pravico do učinkovitega pravnega sredstva in poštenega sojenja, domnevo nedolžnosti in pravico do obrambe, načeli zakonitosti in sorazmernosti kaznivih dejanj in kazni, pa tudi načelo *ne bis in idem*.

(39) [V skladu s členom 3 Protokola (št. 21) o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, je Irska podala uradno obvestilo, da želi sodelovati pri sprejetju in uporabi te direktive.

IN/ALI

(40) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola (št. 21) o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, in brez poseganja v člen 4 navedenega protokola Irska ne sodeluje pri sprejetju in uporabi te direktive, ki zato zanjo ni zavezujoča in se v njej ne uporablja.]

---

[59] Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Sheme državljanstva in prebivanja za vlagatelje v Evropski uniji (COM(2019) 12 final z dne 23. januarja 2019).

[60] Direktiva (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava (UL L 198, 28.7.2017, str. 29).

(41) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola (št. 22) o stališču Danske, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, Danska ne sodeluje pri sprejetju te direktive, ki zato zanjo ni zavezujoča in se v njej ne uporablja. Okvirni sklep Sveta 2003/568/PNZ bo za Dansko še naprej zavezujoč in se bo v njej uporabljal –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

Ta direktiva določa minimalna pravila za opredelitev kaznivih dejanj in sankcij na področju korupcije ter ukrepe za boljše preprečevanje korupcije in boj proti njej.

Člen 2
Opredelitev pojmov

V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

1. „preprečevanje korupcije“ pomeni odkrivanje in odpravljanje vzrokov korupcije in pogojev zanjo z razvojem in izvajanjem sistema ustreznih ukrepov ter odvračanje od dejanj, povezanih s korupcijo;

2. „premoženje“ pomeni kakršna koli sredstva, materialna ali nematerialna, premična ali nepremična, opredmetena ali neopredmetena, ter pravne dokumente ali listine v kakršni koli obliki, tudi elektronski ali digitalni, ki potrjujejo lastništvo ali delež v takih sredstvih;

3. „javni uslužbenec“ pomeni:

   (a) uradnika Unije ali nacionalnega uradnika države članice ali tretje države;

   (b) drugo osebo, ki ji je zaupana javna funkcija in ki to funkcijo opravlja v državah članicah ali tretjih državah, za mednarodno organizacijo ali mednarodno sodišče;

4. „uradnik Unije“ pomeni osebo, ki:

   (a) je član institucije, organa, urada ali agencije Unije, osebje takšnih organov pa je izenačeno z uradniki Unije;

   (b) je uradnik ali drug pogodbeno zaposleni uslužbenec Unije v smislu Kadrovskih predpisov za uradnike in Pogojev za zaposlitev drugih uslužbencev Evropske unije, določenih v Uredbi Sveta (EGS, Euratom, ESPJ) št. 259/68 (Kadrovski predpisi);

   (c) jo država članica ali javni ali zasebni organ napoti v Unijo in ki opravlja naloge, enakovredne tistim, ki jih opravljajo uradniki ali drugi uslužbenci Unije;

5. „nacionalni uradnik“ pomeni vsako osebo s trajno ali začasno izvršilno, upravno ali sodniško funkcijo na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni, ne glede na to, ali je imenovana ali izvoljena, plačana ali neplačana in ne glede na njen položaj v hierarhiji. Vsaka oseba, ki opravlja zakonodajno funkcijo na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni, se za namene te direktive šteje za nacionalnega uradnika;

6. „kršitev dolžnosti“ zajema vsaj vsako nelojalno vedenje, ki predstavlja kršitev dolžnosti, določene v zakonu, ali, odvisno od primera, kršitev poklicnih predpisov ali navodil, ki se uporabljajo na področju dejavnosti osebe, ki v kakršni koli vlogi vodi subjekt zasebnega sektorja ali dela zanj;

7. „pravna oseba“ pomeni vsak subjekt, ki ima v skladu z veljavnim nacionalnim pravom pravno osebnost, razen držav ali javnih organov, ki izvršujejo državno oblast, in javnih mednarodnih organizacij;

8. „visoki uradniki“ so voditelji držav, voditelji centralne in regionalne vlade, člani centralne in regionalne vlade ter drugi politični imenovani funkcionarji na visokih javnih funkcijah, kot so namestniki ministrov, državni sekretarji, vodje in člani kabineta ministra, visoki politični uradniki, člani parlamentarnih domov, člani najvišjih sodišč, kot so ustavna in vrhovna sodišča, ter člani vrhovnih revizijskih institucij.

Člen 3
Preprečevanje korupcije

1. Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe, kot so kampanje obveščanja in ozaveščanja ter raziskovalni in izobraževalni programi, da bi povečale ozaveščenost javnosti o škodljivosti korupcije ter zmanjšale skupno število kaznivih dejanj korupcije in tveganje korupcije.

2. Države članice sprejmejo ukrepe, s katerimi zagotovijo najvišjo stopnjo preglednosti in odgovornosti v javni upravi in javnem odločanju, da bi se preprečila korupcija.

3. Države članice sprejmejo ukrepe, s katerimi zagotovijo, da so vzpostavljena ključna preventivna orodja, kot so odprti dostop do informacij javnega interesa, učinkovita pravila za razkritje in obvladovanje nasprotij interesov v javnem sektorju, učinkovita pravila za razkritje in preverjanje premoženja javnih uslužbencev ter učinkovita pravila, ki urejajo interakcijo med zasebnim in javnim sektorjem.

4. Države članice sprejmejo celovite in sodobne ukrepe za preprečevanje korupcije tako v javnem kot v zasebnem sektorju, ki so prilagojeni posebnim tveganjem na zadevnem področju dejavnosti. Taki ukrepi vključujejo vsaj ukrepe za krepitev integritete in preprečevanje priložnosti za korupcijo med:

   (a) visokimi uradniki;

   (b) člani organov za preprečevanje, odkrivanje, preiskovanje ali pregon kaznivih dejanj ter člani sodstva, vključno z ukrepi v zvezi z njihovim imenovanjem in ravnanjem ter ukrepi za zagotavljanje ustreznega plačila in pravičnih plačilnih lestvic.

5. Države članice redno izvajajo oceno, da opredelijo sektorje, ki so najbolj izpostavljeni tveganju korupcije.

   Po tej oceni države članice:

   (a) vsaj enkrat letno organizirajo ukrepe ozaveščanja, ki so prilagojeni posebnostim opredeljenih sektorjev, med drugim na temo etike, in

   (b) pripravijo načrte za obravnavo glavnih tveganj v opredeljenih sektorjih.

6. Države članice po potrebi sprejmejo ukrepe za spodbujanje sodelovanja civilne družbe, nevladnih organizacij in organizacij, ki delujejo v lokalnih skupnostih, v protikorupcijskih dejavnostih.

Člen 4
Specializirani organi

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo obstoj enega ali več organov ali organizacijskih enot, specializiranih za preprečevanje korupcije.

2. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo obstoj enega ali več organov ali organizacijskih enot, specializiranih za zatiranje korupcije.

3. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da za organe ali organizacijske enote iz odstavkov 1 in 2 velja naslednje:

   (a) so funkcionalno neodvisni od vlade in imajo zadostno število usposobljenega osebja, finančne, tehnične in tehnološke vire ter pooblastila in orodja, ki so potrebni za ustrezno opravljanje njihovih nalog;

   (b) so znani javnosti;

   (c) javnosti ob ustreznem upoštevanju varstva osebnih podatkov in zaupnosti preiskav zagotovijo dostop do ustreznih informacij o izvajanju svojih dejavnosti;

   (d) delujejo in sprejemajo odločitve v skladu s preglednimi postopki, ki so določeni z zakonom ter zagotavljajo integriteto in odgovornost.

Člen 5
Viri

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da imajo nacionalni organi, pristojni za odkrivanje, preiskovanje ali pregon kaznivih dejanj iz te direktive ali razsojanje o njih, stalno na voljo ustrezno število usposobljenega osebja ter finančne, tehnične in tehnološke vire, ki so potrebni za učinkovito opravljanje njihovih nalog v zvezi z izvajanjem te direktive.

Člen 6
Usposabljanje

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da so na voljo ustrezni viri za usposabljanje njihovih nacionalnih uradnikov in da se to usposabljanje izvaja, da lahko nacionalni uradniki prepoznajo različne oblike korupcije in tveganja korupcije, ki se lahko pojavijo pri opravljanju njihovih nalog, ter se pravočasno in ustrezno odzovejo na vsako sumljivo dejavnost.

2. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da so za člane njihovih organov za preprečevanje, odkrivanje, preiskovanje ali pregon kaznivih dejanj, člane sodstva in osebje organov, zadolženih za kazenske preiskave in postopke v zvezi s kaznivimi dejanji, ki spadajo na področje uporabe te direktive, na voljo ustrezni viri za specializirano protikorupcijsko usposabljanje in da se to usposabljanje izvaja v rednih časovnih presledkih.

Člen 7
Podkupovanje v javnem sektorju

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da je naslednje ravnanje, kadar je storjeno naklepno, določeno kot kaznivo dejanje:

(a) obljuba, ponudba ali dajanje, neposredno ali prek posrednika, kakršne koli koristi javnemu uslužbencu zanj ali za tretjo osebo, da bi javni uslužbenec pri opravljanju svojih uradnih dolžnosti ali funkcij opravil dejanje ali da ga ne bi opravil (aktivno podkupovanje);

(b) javni uslužbenec neposredno ali prek posrednika zase ali za tretjo osebo zahteva ali sprejme kakršno koli korist ali obljubo take koristi, da bi pri opravljanju svojih uradnih dolžnosti ali funkcij opravil dejanje ali da ga ne bi opravil (pasivno podkupovanje).

Člen 8
Podkupovanje v zasebnem sektorju

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da je naslednje ravnanje, kadar je storjeno naklepno in pri opravljanju gospodarskih, finančnih, poslovnih ali komercialnih dejavnosti, določeno kot kaznivo dejanje:

(a) obljuba, ponudba ali dajanje, neposredno ali prek posrednika, kakršne koli nedovoljene koristi osebi, ki v kakršni koli vlogi vodi subjekt zasebnega sektorja ali dela zanj, za to ali tretjo osebo, da bi ta oseba s kršitvijo svojih dolžnosti opravila dejanje ali da ga ne bi opravila (aktivno podkupovanje);

(b) oseba, ki v kakršni koli vlogi vodi subjekt zasebnega sektorja ali dela zanj, neposredno ali prek posrednika zase ali za tretjo osebo zahteva ali sprejme kakršno koli nedovoljeno korist ali obljubo take koristi, da bi s kršitvijo svojih dolžnosti opravila dejanje ali da ga ne bi opravila (pasivno podkupovanje).

Člen 9
Poneverba

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da je naslednje ravnanje, kadar je storjeno naklepno, določeno kot kaznivo dejanje:

(a) javni uslužbenec nameni, izplača, si prisvoji ali uporablja premoženje, katerega upravljanje mu je neposredno ali posredno zaupano, v nasprotju z namenom, za katerega je bilo predvideno;

(b) oseba, ki v kakršni koli vlogi vodi subjekt zasebnega sektorja ali dela zanj, pri opravljanju gospodarskih, finančnih, poslovnih ali komercialnih dejavnosti nameni, izplača, si prisvoji ali uporablja kakršno koli premoženje, katerega upravljanje ji je neposredno ali posredno zaupano, v nasprotju z namenom, za katerega je bilo predvideno.

Člen 10
Trgovanje z vplivom

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da je naslednje ravnanje, kadar je storjeno naklepno, določeno kot kaznivo dejanje:

   (a) obljuba, ponudba ali dajanje, neposredno ali prek posrednika, kakršne koli nedovoljene koristi osebi ali tretji osebi, da bi ta oseba izvajala resnični ali domnevni vpliv z namenom pridobitve nedovoljene koristi od javnega uslužbenca;

(b) oseba ali tretja oseba neposredno ali prek posrednika zahteva ali sprejme kakršno koli nedovoljeno korist ali obljubo take koristi, da bi izvajala resnični ali domnevni vpliv z namenom pridobitve nedovoljene koristi od javnega uslužbenca.

2. Da se ravnanje iz odstavka 1 kaznuje kot kaznivo dejanje, ni pomembno, ali se vpliv izvaja oziroma ali domnevni vpliv vodi do želenih rezultatov.

Člen 11
Zloraba uradnega položaja

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da je naslednje ravnanje, kadar je storjeno naklepno, določeno kot kaznivo dejanje:

1. javni uslužbenec s kršitvijo zakonodaje pri opravljanju svojih nalog zaradi pridobitve nedovoljene koristi zase ali za tretjo osebo opravi dejanje ali ga ne opravi;

2. oseba, ki v kakršni koli vlogi vodi subjekt zasebnega sektorja ali dela zanj, s kršitvijo dolžnosti pri opravljanju gospodarskih, finančnih, poslovnih ali komercialnih dejavnosti zaradi pridobitve nedovoljene koristi zase ali za tretjo osebo opravi dejanje ali ga ne opravi.

Člen 12
Oviranje pravosodja

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da je naslednje ravnanje, kadar je storjeno naklepno, določeno kot kaznivo dejanje:

1. uporaba, neposredno ali prek posrednika, fizične sile, groženj ali ustrahovanja ali obljubljanje, ponujanje ali dajanje koristi, da bi se dosegla kriva izpovedba ali da bi se vplivalo na pričanje ali izvajanje dokazov v postopku v zvezi s katerim koli kaznivim dejanjem iz členov 7 do 11, člena 13 in člena 14;

2. uporaba, neposredno ali prek posrednika, fizične sile, groženj ali ustrahovanja, da bi se vplivalo na opravljanje uradnih dolžnosti osebe, ki opravlja sodniško funkcijo, ali člana organov za preprečevanje, odkrivanje, preiskovanje ali pregon kaznivih dejanj v zvezi s katerim koli kaznivim dejanjem iz členov 7 do 11, člena 13 in člena 14.

Člen 13
Obogatitev s kaznivimi dejanji korupcije

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se naklepna pridobitev, posedovanje ali uporaba premoženja s strani javnega uslužbenca, za katero ta uslužbenec ve, da je bilo pridobljeno s storitvijo katerega koli kaznivega dejanja iz členov 7 do 12 in člena 14, kaznuje kot kaznivo dejanje, ne glede na to, ali je bil ta uslužbenec vpleten v storitev zadevnega kaznivega dejanja.

Člen 14
Napeljevanje, pomoč in poskus

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se napeljevanje h kaznivim dejanjem iz členov 7 do 13 kaznuje kot kaznivo dejanje.

2. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se pomoč pri kaznivih dejanjih iz členov 7 do 13 kaznuje kot kaznivo dejanje.

3. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se poskus storitve kaznivih dejanj iz člena 9 in členov 11 do 13 kaznuje kot kaznivo dejanje.

Člen 15
Sankcije in ukrepi za fizične osebe

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se kazniva dejanja iz členov 7 do 14 kaznujejo z učinkovitimi, sorazmernimi in odvračilnimi kazenskimi sankcijami.

2. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da:

(a) se kazniva dejanja iz členov 7 in 12 kaznujejo z najvišjo zagroženo kaznijo najmanj šestih let zapora;

(b) se kazniva dejanja iz členov 8 do 11 kaznujejo z najvišjo zagroženo kaznijo najmanj petih let zapora in

(c) se kaznivo dejanje iz člena 13 kaznuje z najvišjo zagroženo kaznijo najmanj štirih let zapora.

3. Kadar je pri kaznivem dejanju iz člena 9 vrednost škode manjša od 10 000 EUR ali vrednost koristi manjša od 10 000 EUR, lahko države članice predpišejo tudi nekazenske sankcije.

4. Brez poseganja v odstavke 1 do 3 države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se za fizične osebe, ki so obsojene storitve enega od kaznivih dejanj iz členov 7 do 14, lahko uporabijo sankcije ali ukrepi, ki jih naloži pristojni organ in ki niso nujno kazenske narave, vključno z:

(a) denarnimi sankcijami;

(b) odstranitvijo in začasno odstranitvijo z javne funkcije ter prerazporeditvijo na drugo funkcijo;

(c) prepovedjo

(i) opravljanja javne funkcije;

(ii) opravljanja javne službe;

(iii) opravljanja funkcije v pravni osebi, ki je v celoti ali deloma v lasti zadevne države članice;

(iv) opravljanja komercialnih dejavnosti, v okviru katerih je bilo storjeno kaznivo dejanje;

(d) odvzemom pravice do kandidiranja na volitvah, v sorazmerju s težo storjenega kaznivega dejanja;

(e) odvzemom dovoljenj ali pooblastil za opravljanje dejavnosti, v okviru katerih je bilo storjeno kaznivo dejanje, in

(f) onemogočenjem dostopa do javnih sredstev, vključno s postopki javnega naročanja, nepovratnimi sredstvi in koncesijami.

Člen 16
Odgovornost pravnih oseb

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da lahko pravne osebe odgovarjajo za kazniva dejanja iz členov 7 do 14, ki jih je v njihovo korist bodisi samostojno bodisi kot del organa pravne osebe storila fizična oseba, ki ima vodilni položaj v pravni osebi, na podlagi enega ali več od naslednjega:

   (a) pooblastila za zastopanje pravne osebe;

   (b) pristojnosti za sprejemanje odločitev v imenu pravne osebe ali

   (c) pristojnosti za opravljanje nadzora v pravni osebi.

2. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da so pravne osebe lahko spoznane za odgovorne, kadar oseba iz odstavka 1 ni opravila nadzora ali kontrole, kar je omogočilo, da je bilo v korist navedene pravne osebe, tudi s strani katere koli njej podrejene osebe, storjeno katero koli kaznivo dejanje iz členov 7 do 14.

3. Odgovornost pravnih oseb v skladu z odstavkoma 1 in 2 ne izključuje kazenskih postopkov proti fizičnim osebam, ki so storilci, napeljevalci ali pomagači pri kaznivih dejanjih iz členov 7 do 14.

Člen 17
Sankcije za pravne osebe

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se pravna oseba, odgovorna za kazniva dejanja v skladu s členom 16, kaznuje z učinkovitimi, sorazmernimi in odvračilnimi sankcijami.

2. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da sankcije ali ukrepi za pravne osebe, odgovorne v skladu s členom 16, vključujejo:

   (a) kazenske ali nekazenske denarne sankcije, katerih najvišji znesek ni nižji od petih odstotkov skupnega prometa pravne osebe na svetovnem trgu, vključno s povezanimi subjekti, v poslovnem letu pred sprejetjem odločitve o denarni sankciji;

   (b) odvzem pravice zadevne pravne osebe do javnih ugodnosti ali pomoči;

   (c) začasno ali stalno prepoved sodelovanja v postopkih javnega naročanja;

   (d) izrek začasne ali stalne prepovedi opravljanja poslovnih dejavnosti zadevni pravni osebi;

   (e) odvzem dovoljenj ali pooblastil za opravljanje dejavnosti, v okviru katerih je bilo storjeno kaznivo dejanje;

   (f) možnost javnih organov, da razveljavijo pogodbo, ki je sklenjena z zadevno pravno osebo in v okviru katere je bilo storjeno kaznivo dejanje, ali odstopijo od nje;

   (g) uvedbo sodnega nadzora nad zadevno pravno osebo;

   (h) prenehanje zadevne pravne osebe na podlagi sodne odločbe in

(i) začasno ali trajno zaprtje poslovnih subjektov, ki so bili uporabljeni za storitev kaznivega dejanja.

Člen 18
Obteževalne in olajševalne okoliščine

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se v zvezi s kaznivimi dejanji iz členov 7 do 14 za obteževalne okoliščine štejejo naslednje okoliščine:

   (a) storilec kaznivega dejanja je visoki uradnik;

   (b) storilec je bil že prej obsojen za kaznivo dejanje iz členov 7 do 14;

   (c) storilec je pridobil znatno korist oziroma kaznivo dejanje je povzročilo znatno škodo;

   (d) storilec je kaznivo dejanje storil v korist tretje države;

   (e) storilec opravlja funkcije preiskovanja, pregona ali razsojanja;

   (f) kaznivo dejanje je bilo storjeno v okviru hudodelske združbe v smislu Okvirnega sklepa 2008/841/PNZ in

   (g) storilec je pooblaščeni subjekt v smislu člena 2 Direktive (EU) 2015/849 Evropskega parlamenta in Sveta[61] ali zaposleni pri pooblaščenem subjektu ali ima, bodisi kot posameznik bodisi kot del organa pooblaščenega subjekta, pooblastilo za zastopanje tega subjekta ali pa ima pooblastilo za sprejemanje odločitev v imenu tega subjekta ali za opravljanje nadzora znotraj pooblaščenega subjekta ter je kaznivo dejanje storil pri opravljanju svojih poklicnih dejavnosti.

2. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se v zvezi s kaznivimi dejanji iz členov 7 do 14 za olajševalne okoliščine štejejo naslednje okoliščine:

   (a) storilec je pristojnim organom zagotovil informacije, ki jih sicer ne bi mogli pridobiti in ki so jim pomagale

      (i) identificirati druge storilce ali jih privesti pred sodišče, ali

      (ii) najti dokaze;

   (b) storilec, ki je pravna oseba, je pred storitvijo kaznivega dejanja ali po njej izvajal učinkovite programe notranje kontrole, programe ozaveščanja o etiki in programe skladnosti, da bi preprečil korupcijo, ter

   (c) storilec, ki je pravna oseba, je po odkritju kaznivega dejanja hitro in prostovoljno razkril kaznivo dejanje pristojnim organom ter sprejel popravne ukrepe.

[61] Direktiva (EU) 2015/849 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2015 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma, spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive 2005/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta in Direktive Komisije 2006/70/ES (UL L 141, 5.6.2015, str. 73).

Člen 19

Privilegiji ali imuniteta pred preiskavo in pregonom kaznivih dejanj korupcije

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se lahko privilegiji ali imunitete pred preiskavo in pregonom, ki so priznani nacionalnim uradnikom za kazniva dejanja iz te direktive, odvzamejo z objektivnim, nepristranskim, učinkovitim in preglednim postopkom, ki je vnaprej določen z zakonom in temelji na jasnih merilih ter se zaključi v razumnem roku.

Člen 20

Pristojnost

1. Vsaka država članica določi svojo pristojnost glede kaznivih dejanj iz te direktive, če:

   (a) je bilo kaznivo dejanje v celoti ali deloma storjeno na njenem ozemlju;

   (b) je storilec kaznivega dejanja njen državljan ali ima običajno prebivališče v tej državi članici;

   (c) je kaznivo dejanje storjeno v korist pravne osebe s sedežem na ozemlju te države članice.

2. Kadar kaznivo dejanje iz te direktive spada v pristojnost več kot ene države članice, zadevne države članice skupaj določijo, katera država članica bo vodila kazenski postopek. Zadeva se po potrebi v skladu s členom 12 Okvirnega sklepa Sveta 2009/948/PNZ[62] predloži Eurojustu.

3. V primerih iz odstavka 1, točka (b), vsaka država članica zagotovi, da izvajanje njene pristojnosti ni pogojeno s tem, da se pregon lahko začne le na podlagi ovadbe s strani države, v kateri je bilo kaznivo dejanje storjeno, ali prijave žrtve v državi, v kateri je bilo kaznivo dejanje storjeno.

Člen 21

Zastaralni roki za kazniva dejanja korupcije

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi določijo zastaralni rok, v katerem je v zvezi s kaznivimi dejanji iz členov 7 do 14 po njihovi storitvi na voljo dovolj časa za učinkovito preiskavo, kazenski pregon, sojenje in sprejetje sodne odločbe.

2. Zastaralni rok iz odstavka 1 ne sme biti krajši od:

   (a) petnajstih let od storitve kaznivega dejanja za kazniva dejanja iz členov 7 in 12;

   (b) desetih let od storitve kaznivega dejanja za kazniva dejanja iz členov 8 do 11;

   (c) osmih let od storitve kaznivega dejanja za kazniva dejanja iz členov 13 in 14.

3. Z odstopanjem od odstavka 2 lahko države članice določijo krajši zastaralni rok, če se zastaranje v primeru posameznih dejanj lahko pretrga ali začasno preneha teči ter če veljavna pravila o prekinitvi zastaranja in zastaralnih rokih ne ovirajo učinkovitosti sodnega postopka in odvračilne uporabe kazni. Ta rok ne sme biti krajši od:

[62] Okvirni sklep Sveta 2009/948/PNZ z dne 30. novembra 2009 o preprečevanju in reševanju sporov o izvajanju pristojnosti v kazenskih postopkih (UL L 328, 15.12.2009, str. 42).

(a) desetih let za kazniva dejanja iz členov 7 in 12;

(b) osmih let za kazniva dejanja iz členov 8 do 11;

(c) petih let za kazniva dejanja iz členov 13 in 14.

4. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo izvršitev zaporne kazni na podlagi pravnomočne sodbe za najmanj:

(a) petnajst let od datuma pravnomočne sodbe za katero koli od kaznivih dejanj iz členov 7 in 12;

(b) deset let od datuma pravnomočne sodbe za katero koli od kaznivih dejanj iz členov 8 do 11;

(c) osem let od datuma pravnomočne sodbe za katero koli od kaznivih dejanj iz členov 13 in 14.

5. Z odstopanjem od odstavka 4 lahko države članice določijo krajši zastaralni rok, če se zastaranje v primeru posameznih dejanj lahko pretrga ali začasno preneha teči ter če veljavna pravila o prekinitvi zastaranja in zastaralnih rokih ne ovirajo učinkovitosti sodnega postopka in odvračilne uporabe kazni. Ta rok ne sme biti krajši od:

(a) desetih let od datuma pravnomočne sodbe za katero koli od kaznivih dejanj iz členov 7 in 12;

(b) osmih let od datuma pravnomočne sodbe za katero koli od kaznivih dejanj iz členov 8 do 11;

(c) petih let od datuma pravnomočne sodbe za katero koli od kaznivih dejanj iz členov 13 in 14.

Člen 22

Zaščita oseb, ki prijavijo kazniva dejanja ali pomagajo pri preiskavi

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se Direktiva (EU) 2019/1937 uporablja za prijavo kaznivih dejanj iz členov 7 do 14 in zaščito oseb, ki prijavijo taka kazniva dejanja.

2. Poleg ukrepov iz odstavka 1 države članice zagotovijo, da se osebam, ki prijavijo kazniva dejanja iz te direktive in predložijo dokaze ali kako drugače sodelujejo pri preiskavi ali pregonu takih kaznivih dejanj ali razsojanju o njih, zagotovijo potrebna zaščita, podpora in pomoč v okviru kazenskih postopkov.

Člen 23

Preiskovalna orodja

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da imajo osebe, enote ali službe, pristojne za preiskovanje ali pregon kaznivih dejanj iz te direktive, na voljo učinkovita preiskovalna orodja, kot so tista, ki se uporabljajo pri boju proti organiziranemu kriminalu ali drugim hudim kaznivim dejanjem.

Člen 24

Sodelovanje med organi držav članic, Komisijo, Europolom, Eurojustom, Evropskim uradom za boj proti goljufijam in Evropskim javnim tožilstvom

Brez poseganja v pravila o čezmejnem sodelovanju in medsebojni pravni pomoči v kazenskih zadevah organi držav članic, Europol, Eurojust, Evropsko javno tožilstvo. Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) in Komisija v okviru svojih pristojnosti sodelujejo med seboj v boju proti kaznivim dejanjem iz te direktive. V ta namen Komisija ter, kadar je ustrezno, Europol, Eurojust, Evropsko javno tožilstvo in Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) v skladu s svojimi pooblastili zagotovijo tehnično in operativno pomoč za lažje usklajevanje preiskav in pregona s strani pristojnih organov.

Člen 25

Podpora Komisije državam članicam in njihovim pristojnim organom

1. Komisija, kadar je ustrezno, podpira države članice in pristojne organe pri izpolnjevanju njihovih obveznosti iz te direktive.
2. Komisija pripravi pregled sektorskih tveganj korupcije v Uniji ter olajšuje izmenjavo informacij med državami članicami in strokovnjaki po vsej Uniji.
3. Komisija prek mreže EU za boj proti korupciji zlasti:
   (a) olajšuje sodelovanje in izmenjavo dobrih praks med strokovnimi delavci, strokovnjaki, raziskovalci in drugimi deležniki iz držav članic;
   (b) z razvojem dobrih praks, smernic in metodologij dopolnjuje dejavnosti, kot so tiste iz člena 3 in točke (b) člena 18(2).
4. Komisija obvesti države članice o finančnih sredstvih, ki so jim na ravni Unije na voljo za boj proti korupciji.

Člen 26

Zbiranje podatkov in statistika

1. Države članice zbirajo statistične podatke o kaznivih dejanjih iz členov 7 do 14 te direktive.
2. Statistični podatki iz odstavka 1 vključujejo vsaj naslednje:
   (a) število prijavljenih primerov;
   (b) število preiskanih primerov;
   (c) število obtožnih aktov;
   (d) povprečno trajanje kazenskih preiskav;
   (e) povprečno trajanje sodnih postopkov na prvi in drugi stopnji ter kasacijskih postopkov;
   (f) število obsodb;
   (g) število obsojenih in sankcioniranih fizičnih oseb z navedbo števila javnih uslužbencev in visokih uradnikov;
   (h) število pravnih oseb, ki so spoznane za odgovorne in sankcionirane;
   (i) število zavrnjenih sodnih zadev v zvezi s korupcijo, pri čemer je treba razlikovati med zavrnitvami glede vsebine in zavrnitvami iz drugih razlogov, vključno z izvensodnimi poravnavami;
   (j) vrste in višine sankcij, naloženih za vsako kaznivo dejanje iz členov 7 do 14;

(k) število pomilostitev z navedbo števila pomilostitev javnih uslužbencev in visokih uradnikov.

3. Države članice vsako leto do 1. junija v strojno berljivi in razčlenjeni obliki objavijo statistične podatke iz odstavka 2 za preteklo leto ter o tem obvestijo Komisijo.

Člen 27

Nadomestitev Okvirnega sklepa Sveta 2003/568/PNZ in Konvencije o boju proti korupciji uradnikov Evropskih skupnosti ali uradnikov držav članic Evropske unije

1. Okvirni sklep 2003/568/PNZ se nadomesti za države članice, za katere je ta direktiva zavezujoča, brez poseganja v obveznosti teh držav članic glede roka za prenos navedenega okvirnega sklepa v nacionalno pravo.

   Za države članice, za katere je ta direktiva zavezujoča, se sklicevanja na Okvirni sklep 2003/568/PNZ štejejo za sklicevanja na to direktivo.

2. Konvencija o boju proti korupciji uradnikov Evropskih skupnosti ali uradnikov držav članic Evropske unije se nadomesti za države članice, za katere je ta direktiva zavezujoča.

   Za države članice, za katere je ta direktiva zavezujoča, se sklicevanja na navedeno konvencijo štejejo za sklicevanja na to direktivo.

Člen 28

Spremembe Direktive (EU) 2017/1371 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava

Direktiva (EU) 2017/1371 se spremeni:

(1) v členu 2(1) se vstavi naslednja točka (c):

„(c) ‚visoki uradniki' so uradniki, ki so opredeljeni v členu 2(8) Direktive (EU) XXX o boju proti korupciji.";

(2) v členu 4(2) se besede „pasivna in aktivna korupcija", „pasivna korupcija" in „aktivna korupcija" nadomestijo z besedami „pasivno in aktivno podkupovanje v javnem sektorju", „pasivno podkupovanje v javnem sektorju" in „aktivno podkupovanje v javnem sektorju";

(3) člen 7(3) se nadomesti z naslednjim:

„3. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se kazniva dejanja iz člena 3 ter člena 4(1) in (2) kaznujejo z najvišjo predpisano sankcijo najmanj šestih let zapora, če je s temi kaznivimi dejanji povzročena znatna škoda ali znatna korist.

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se kaznivo dejanje iz člena 4(3) kaznuje z najvišjo predpisano sankcijo najmanj petih let zapora, če je s tem kaznivim dejanjem povzročena znatna škoda ali znatna korist.

Škoda ali korist, ki je povzročena s kaznivimi dejanji iz točk (a), (b) in (c) člena 3(2) ter iz člena 4, se šteje za znatno, če škoda ali korist presega vrednost 100 000 EUR.

Škoda ali korist, ki je povzročena s kaznivimi dejanji iz točke (d) člena 3(2), ob upoštevanju pogojev iz člena 2(2) vselej šteje za znatno.“;

(4) v členu 7 se odstavek 4 nadomesti z naslednjim:

„4. Kadar je pri kaznivem dejanju iz točk (a), (b) ali (c) člena 3(2) ali iz člena 4(1) in (3) vrednost škode manjša od 10 000 EUR in vrednost koristi manjša od 10 000 EUR, lahko države članice predpišejo tudi nekazenske sankcije.“;

(5) v členu 7 se vstavi naslednji odstavek 6:

„7. Brez poseganja v odstavke 1 do 5 države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se za fizične osebe, ki so obsojene storitve enega od kaznivih dejanj iz te direktive, lahko uporabijo sankcije ali ukrepi iz člena 15(4) Direktive (EU) XXX o boju proti korupciji.“;

(6) člen 8 se nadomesti z naslednjim:

„*Člen 8*

Obteževalne in olajševalne okoliščine

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se okoliščine iz člena 18 Direktive (EU) XXX o boju proti korupciji štejejo za obteževalne in olajševalne okoliščine v zvezi s kaznivimi dejanji iz te direktive.“;

(7) člen 9 se nadomesti z naslednjim:

„*Člen 9*

Sankcije v zvezi s pravnimi osebami

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se pravna oseba, spoznana za odgovorno za kazniva dejanja na podlagi člena 6, kaznuje z učinkovitimi, sorazmernimi in odvračilnimi sankcijami.

2. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da sankcije ali ukrepi za pravne osebe, spoznane za odgovorne na podlagi člena 6, vključujejo sankcije ali ukrepe iz člena 17(2) Direktive (EU) XXX o boju proti korupciji.“;

(8) v členu 12 se odstavki 2, 3 in 4 nadomestijo z naslednjim:

„2. Zastaralni rok iz odstavka 1 ne sme biti krajši od:

(a) petnajstih let od storitve kaznivega dejanja za kazniva dejanja iz člena 3 ter člena 4(1) in (2);

(b) desetih let od storitve kaznivega dejanja za kaznivo dejanje iz člena 4(3).

3. Z odstopanjem od odstavka 2 lahko države članice določijo krajši zastaralni rok, če se zastaranje v primeru posameznih dejanj lahko pretrga ali začasno preneha teči ter če veljavna pravila o prekinitvi zastaranja in zastaralnih rokih ne ovirajo učinkovitosti sodnega postopka in odvračilne uporabe kazni. Ta rok ne sme biti krajši od:

(a) desetih let za kazniva dejanja iz člena 3 ter člena 4(1) in (2);

(b) osmih let za kaznivo dejanje iz člena 4(3).

4. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo izvršitev zaporne kazni na podlagi pravnomočne sodbe za najmanj:

(a) petnajst let od datuma pravnomočne sodbe za katero koli od kaznivih dejanj iz člena 3 ter člena 4(1) in (2);

(b) deset let od datuma pravnomočne sodbe za kaznivo dejanje iz člena 4(3).

5. Z odstopanjem od odstavka 4 lahko države članice določijo krajši zastaralni rok, če se zastaranje v primeru posameznih dejanj lahko pretrga ali začasno preneha teči ter če veljavna pravila o prekinitvi zastaranja in zastaralnih rokih ne ovirajo učinkovitosti sodnega postopka in odvračilne uporabe kazni. Ta rok ne sme biti krajši od:

(a) desetih let od datuma pravnomočne sodbe za katero koli od kaznivih dejanj iz člena 3 ter člena 4(1) in (2);

(b) osmih let od datuma pravnomočne sodbe za kaznivo dejanje iz člena 4(3).“

Člen 29
Prenos

1. Države članice najpozneje do [18 mesecev po sprejetju] sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo. Komisiji takoj sporočijo besedilo teh predpisov.

2. Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

3. Države članice sporočijo Komisiji besedilo temeljnih predpisov nacionalnega prava, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 30
Ocena in poročanje

1. Komisija do [24 mesecev po izteku roka za prenos te direktive] Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo, v katerem oceni, v kakšnem obsegu so države članice sprejele ukrepe, potrebne za uskladitev s to direktivo.

2. Države članice vsaki dve leti od [12 mesecev po izteku roka za prenos te direktive] Komisiji v treh mesecih pošljejo poročilo, ki vključuje povzetek o izvajanju in ukrepih, sprejetih v skladu s členi 3 do 6.

3. Komisija do [48 mesecev po izteku roka za prenos te direktive] Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo, v katerem oceni dodano vrednost te direktive v zvezi z bojem proti korupciji. V poročilu obravnava tudi učinek te direktive na temeljne pravice in svoboščine. Na podlagi te ocene Komisija po potrebi odloči o primernih nadaljnjih ukrepih.

Člen 31
Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 32
Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice v skladu s Pogodbama.

V Bruslju,

Za Evropski parlament *predsednica*	*Za Svet* *predsednik*